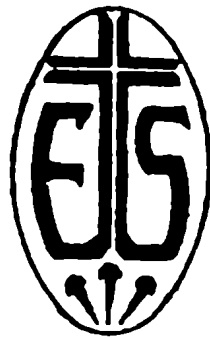

R. PLUS T. J.

MYŠLENKA SMÍRU

MCMXXIX

Sestry Neposkvrněného Početí P. Marie

Přerov

*Ježíši, oběti lásky,
učiň mě svou obětí!*

No. 6.281.

I M P R I M A T U R

Olomucii, die 7. Junii 1929

JOSEPHUS VYVLEČKA,

Praeses a. e. Consistorii

*

Milovanému

SVATÉMU OTCI PIU XI.

k padesátiletému kněžskému jubileu

v dětinné úctě a lásce věnují

Sestry Neposkorněného Početí

Panny Marie

ÚVOD

Vzácnou encyklikou spatého Otce Pia XI. o tom, jak má křesťanský svět podávati smír božskému Srdci Páně, dostalo se smírným obětem Srdce Ježíšova nové vzpruhy a nového vzletu. Utěšeně se rozmáhá počet duší, které mají pochopení pro smír a svými modlitbami, pracemi a obětmi tiší hněv Boží a potěšují božského Spasitele za nevděk světa.

Jasnou a velmi praktickou příručkou pro smírné oběti je kniha VRCHOL ÚCTY K SRDCI JEŽÍŠOVU od P. M. Schmi-da T. J. Dílko, jež tuto podáváme veřejnosti v českém překladě pod názvem „Myšlenka smíru“, nemíní býti návodem ani novou soustavnou příručkou pro smírné oběti. Autor tímto pojednáním si toliko přeje rozhodit hrst paprsků na myšlenku tak úchvatně krásnou, tak potěšující, posilující a za naši doby tak nutnou. Ukazuje, že duch smíru není v Církvi sv. ničím neznámým, ničím novým, nýbrž že sám sebou vyplývá z učení sv. víry o mystickém těle Kristově, a že nejen duše zvláště vyvolené, nýbrž každý křesťan jako

úd mystického těla Kristova má míti účast v jeho vykupitelském díle.

Jistě nejedné duši se tímto spiskem nauka o smíru osvětlí, vůle roznítí a povzbudí k větší ještě horlivosti.

Kéž se splní přání autorovo, aby božský Spasitel Ježíš Kristus nehledal marně duše, které by byly ochotny úplně se věnovati vyplnění jeho milosrdných úmyslů pro spásu světa!

Překladatelky.

KNIHA PRVNÍ

PROČ USMIŘOVATI?

Protože:

1. je to *základní povinnost křesťanská,*
2. je to *výslovné přání Ježíše Krista,*
3. je to *nutná potřeba naší doby.*

I

SMÍR JE ZÁKLADNÍ POVINNOST KŘEŠŤANSKÁ

Proč přišel Ježíš Kristus na svět? Aby usmiřoval. Pro nic jiného. Aby zas uvedl do pořádku své božské dílo, zpustošené hříchem, aby obnovil v člověku ztracený nadpřirozený život, aby nahradil svými zásluhami urážku, učiněnou Otci v ráji, i urážky, které zloba lidská denně obnovuje a hromadí; přišel, aby svým utrpením — jeslemi, skrytým životem, křížem — odpykal sobectví, které se rozmáhá na světě čím dál tím více.

Toto dílo smíru mohl vykonati Kristus Pán sám. Nechtěl. Vyvolil si spolupracovníky, každého z nás, každého křesťana. Tomu je třeba dobře rozuměti. Je to základem celé nauky o smíru.

Sv. Pavel, když vysvětluje prvním křesťanům jejich vznešenou důstojnost — že jsou povoláni žíti životem Syna Božího — praví jim: „Týž život, život Otcův, proudí v Ježíši i ve vás; v Ježíši přirozeností, ve vás přijetím za dítky. Ježíš jest hlava, vy jste údy, jež čerpají z života hlavy, která účinností své oběti vám dala podíl v božské přirozenosti. Jen tehdy jest jednota dokonalá, jsou-li údy spojeny s hlavou a hlava s údy. Osoba Kristova je hlava, vy jste údy, *jeho mystické tělo.*“¹

Tak podle katolické nauky, podle učení sv. Pavla a samého Spasitele — „Já jsem vinný kmen a vy jste ratolesti“² — *osobní* Kristus, to jest Bůh-člověk, jenž kdysi žil v Betlemě, v Nazaretě, v Jerusalemě, jenž je teď přítomen v nejsv. Svátosti, jenž žije a bude žíti v nebi, není — jak sám tomu chtěl — Kristus *celý*.

Ježíš Kristus celý jest On, Kristus osob-

ní, mystická hlava, a my, jeho mystické tělo.

Touto podivuhodnou jednotou se vysvětluje, proč nás Ježíš Kristus tak spojil se svým vykupitelským dílem.

Ještě jednou: Božský Spasitel by byl mohl velmi dobře vykonati všechno sám. Nepotřebuje nás, aby něco přidal k zásluhám svým, ale chce nás použít, aby přidal k zásluhám našim. On je první Kristus, a my jsme křesťané, *druhý Kristus*. Třeba pracovati společně. Vykupitelské dílo se vykoná jen vůlí božského Spasitele, prvního Krista, a všech křesťanů, druhého Krista. Ovšem, naše účast daleko se nevyrovná účasti jeho. Jeho účast má cenu nekonečnou, stačí tedy nekonečně. Naši účast nebylo třeba, Bůh jí žádá jen proto, že nás miluje.

Při obětování nalévá kněz do kalicha víno a potom je pod těžkým hříchem povinen přilít kapku vody. Tím je naznačena úloha božského Spasitele a úloha naše, poměrná cena prostřednictví jeho a prostřednictví našeho. Víno samo o sobě by stačilo k proměňování, přece však se

závazně požaduje kapka vody, a mocí božských slov se v okamžiku proměňuje v krev Ježíše Krista.

Naše účast při vykoupení světa je nepatrná takřka nekonečně. Kapka vody... copak je to kapka? Ale Bůh jí žádá. A tento pranepatrný přídavek proměňuje tím, že jej připojuje k své oběti. Toto nic se stává všemohoucím všemohoucností, kterou mu uděluje Bůh. A tímto ničím, jež se stalo něčím, budou duše vykoupeny. Bez obětování tohoto ničeho, jež samo o sobě nemá významu, ale spojením s Kristem má tak velkou cenu, bylo by snad mnoho duší ztraceno.³

Svět potřebuje všech svých spasitelů: Ježíše, prvního ze všech, Spasitele hlavního, a každého z nás, kteří jsme povoláni pracovat s ním o vykoupení světa. Lacordaire praví: „Lidské pokolení zahynulo solidaritou, to jest svým podstatným a mravním společenstvím s Adamem, svým prarotcem. Bylo tedy spravedливо, aby zase solidaritou bylo spaseno... Kde solidarita zla vše ztratila, tam solidarita dobra vše napravila.”

Nevěděti, že účast při smíru je naše povinnost, je tolik jako nevědět skoro nic o důstojnosti křesťana. Kdo se chce smíru vyhnouti, opomíjí úlohu nejvznešenější a zároveň nejnaléhavější.

Čím usmiřoval Ježíš Kristus? Obětí.

Je to tajemství.

Syn Boží nemusil voliti život obtížný, pokořující, bolestný, aby své dílo uvedl do pořádku a vše napravil. Ale zvolil takový život přece. Jinak žíti nechtěl, chtěl usmiřovati utrpením.

Protože jsme závazně přivtěleni k poslání Vykupitelovu svou solidaritou s ním v jednotě mystického těla, jsme závazně přivtěleni i k jeho utrpení; proto sv. Pavel, když upozorňuje na to, že musíme mít účast ve vykupitelském díle Ježíše Krista, praví nejen, že máme doplniti poslání Kristovo, nýbrž že máme doplňovati jeho utrpení.⁴ Jedno bez druhého je nemožné a obojí se proniká. Usmiřovati třeba s Ježíšem Kristem, a nedomnívejme se, že dovedeme usmiřovati jinak než spojováním své oběti s obětí jeho.

Bossuet praví: „Ježíš Kristus chtěl býti

obětí, aby se stal spasitelem. Ale jednota mystického těla působí, že, je-li hlava obětí, musí i všechny údy býti živými oběťmi.”

Křesťan je tolik jako spasitel, jako hostie, jako oběť.

Nepozastavujme se nad slovem „hostie”. Není to nic nového. Je to učení tak staré jako evangelium. Učil tomu již sv. Pavel, učili tomu první sv. Otcové, učila tomu celá Církev po všechny věky. Sv. Pavel vyjádřil tuto nauku dosti jasnou větou, kterou napsal křesťanům římským: „Napomínám vás, bratří, skrze milosrdenství Boží, abyste vydali tělo své v oběť živou, svatou, bohulibou” — „*Obsecro vos, , ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem.*“⁵

Nemysli, že jsi křesťanem, chceš-li vésti život co nejklidnější, na jehož konci přejdeš pokojně a hladce se světa, kde jsi se měl velmi dobře, do nebe, kde se budeš míti ještě lépe, do nebe, zaslouženého životem, jehož hlavní starostí prakticky bylo, ponechati jiným, aby namáhavě pracovali s Ježíšem o vykoupení světa. Evangelium

Mistrovo nepřipouští takového programu a „hrozná vážnost lidského života“ — užíváme tu slov Bossuetových — tkví v něčem docela jiném.

Petr van der Meer de Walcheren píše jak obyčejně trpce, ale tentokrát právem: „Vím, že je mnoho tvorů tak zvaných „rozumných“, kteří se zdají žít 60 nebo 80 let a které jednoho dne odnášejí na hřbitov, aniž kdy mohli vyjít z nicoty. Co smysly chápou, to jim stačí, nic jiného pro ně není. — Na štěstí jsou i lidé, kteří vpravdě žijí, kteří nedostali svých duší nadarmo Divím se čím dál tím víc, když vidím, kterak skoro všichni lidé žijí klidně, bez nepokoje, ničemu se nedivíce, se spokojeným úsměvem na tváři kypící blahobytem, a nikdy nemyslí na to, že *nás obklopují propasti.*“

Obklopují nás propasti: propast hříchu a propast lásky Spasitelovy. Bůh umístil jednu vedle druhé. My jsme mezi nimi a máme úkol nutný, naléhavý, přesně vytčený.

Známkou pravého učedníka Kristova je, že poznal ty propasti, a od té doby žije zne-

pokojen, s utkvělou starostí, se starostí o spásu světa, se starostí, že krev Kristova nemá dosti účinku, se starostí nad tím, že jest odpovědný za božský život v duších na tomto světě.

Jsmepovinni usmiřovati se Spasitelem. On jedině proto přišel na svět a my s ním jsme jedna bytost. Jsmepovinni usmiřovati tímž prostředkem, který on vyvolil, — obětí.

Zdá se, že většina křesťanů nemá ani tušení o těchto povinnostech křesťanského života. Zdají se přesvědčeni — aspoň prakticky —, že učení Spasitelovo je dvojí a že v každém případě lze dvojím způsobem rozuměti jeho zákonu: tím způsobem, který odřikání přijímá, a tím způsobem, který se snaží odřikání vyhnouti; tím, který se snaží umrtvovati, a tím, který se chrání každé nepříjemnosti. Zdají se přesvědčeni, že je křesťanství dvojí: jedno snadné, pohodlné, pro většinu lidí; a křesťanství drsné, křížující, pro některé duše, pro mrzouty nebo pro takové duše, kterým je takové křesťanství jakýmsi sportem, ovšem podivným.

Aťsi tedy kněz jako farář arský píše : „Vše nám připomíná kříž. My sami máme podobu kříže. Z kříže prýští útěcha a mír. Čím více se k němu přitulíme, čím více jej tiskneme v rukou a k srdci, tím více z něho prýští olej vroucnosti. Je to nejúčinnější kniha, kterou lze čísti. Ti, kdo ji neznají, jsou nevědomci, i kdyby znali všechny ostatní knihy. Není pravých učenců, leč ti, kdo tuto knihu milují, jí se radí, ji studují. Ač je trpká, přece nejsme nikdy šťastnější, než když se noříme do její hořkosti. Čím častěji chodíme do školy kříže, tím raději v ní jsme. Nikdy se v ní nenudíme”. — Aťsi farář arský tak mluví, je to zcela přirozené, vždyť je to světec!

Do noviciátu misijních sester františkánek Mariiných v Kanadě přišla výzva, aby šest sester šlo do Číny k malomocným. Ze čtyřiceti novicек prosilo čtyřicet o toto vyznamenání. — Řekne se: „Je to jejich povolání!”

Takové příklady by měly strhovat křesťany za sebou a jim připomínati, že, nejsou-li povoláni k věcem tak velkým, jsou povoláni aspoň k něčemu. Oni však v nich

vidí omluvu, že nejsou povoláni vůbec k ničemu.

Mnichové a řeholnice prodlévají v noci před oltářem nebo vstávají o 2 hod. v noci..., jen proto, abychom my se mohli povalovati v teplé posteli; oni tráví čas na modlitbách..., jen proto, aby nás této nudné práce zbavili; postí se..., to nám dovoluje, abychom my si u stolu nic neodepřeli; bydlí v celách, vybílených vápnem, kde jediným nábytkem je jako v Karmelu kříž, kropenka, umrlčí hlava a důtky..., to proto, abychom my si mohli zdobiti pokoje tisícerými půvaby a nejmodernějším pohodlím. Netopí si..., abychom my mohli míti příjemné teplo ve všech pokojích i na chodbách; spávají na prknech nebo na tenkém slamníku..., abychom my mohli míti prachové peřiny a prošívané přikrývky. Jejich jediným skvostem je kříž..., my tedy můžeme nositi vzácné ozdoby.

Ovšem, dokonalý život je spojen se sebezáporem, kterého obyčejný život křesťanský nevyžaduje. Ale lze si představit, že by život křesťanský, i obyčejný, jestliže je rozumný a pravý, mohl strpěti chtivé

a zcela pohanské vyhledávání životních rozkoší, které nám vnucuje moderní materialismus? A bohužel, daří se mu v tom. Úspěšně a hravě je vnucuje mnoha učedníkům Spasitelovým.

Je možné, aby byl dvojí Kristus? *Nonne divisus est Christus?* Jsou dva Kristové? Jeden: ukřižovaný, jehož nemůžeme následovati jinak než křižováním, a druhý: samé pohodlí, jehož můžeme zcela dobře následovati, i když si dopřáváme všech radostí a zábav?

Sv. Pavel praví: „Neznám dvojího Krista.“ Zním jen jednoho, a to Krista ukřižovaného. „*Christum et hunc crucifixum.*“⁶

Od času sv. Pavla se to změnilo. Křesťané znají dvojího Krista. První, pravý Kristus, nestačil. Vynalezli druhého: Ježíše Krista bez kříže, bez nauky o sebezáporu, bez těch dvou nepohodlných prken, jež mají stín tak mučivý a dojímový, Krista, jehož všechny požadavky jsou obsaženy ve větě: Žijte, jak vám libo . . . , a já vám zajišťuji celou věčnost, jestliže mi v posledním okamžiku svého života udělíte „souhlas hasnouceho ducha, lítost

zmírající vůle a almužnu posledního vzdechu”.⁷

Takový Kristus, jenž by byl jen pro křesťany, kteří se nechtějí zapírat, vůbec není. „Není učedník nad mistra.“⁸ Ježíš Kristus trpěl. Křesťan má být vždy a všude přítelem utrpení, jinak je zrádcem svého jména a neplní svůj úkol.

„Odpočineme si jinde,“ bylo heslem jednoho velkého belgického státníka. Přejde den radostné věčnosti a tento den, snad blízký, nebude mít konce. Do té doby je nám dán čas, abychom si zasloužili „radosti svého Pána“. „*Vejdí v radost Pána svého!*”⁹

A do radosti svého Pána vejde me jen tehdy, jestliže jsme měli odvahu mít podíl v oběti Spasitelově. Kristus první chtěl trpět, aby vešel do slávy. Golgota není jen řečnickou frází. I na nás se vztahuje věta: „*Oportuit . . . pati, et ita intrare in gloriam.*”¹⁰

Chceme kralovati s ním. Musíme s ním i bojovati. „*Snáseti se mnou útrapy,*“ praví Kristus Pán v rozjímání o království Kris-

tovej u sv. Ignáce." Pizarro, jeden z dobyvatelů Již. Ameriky, když přistal k břehu, kreslí mečem na zemi linii a praví: „Kdo má strach, zůstaň na této straně, ostatní za mnou!”

Tato řeč je drsná, a ačkoli je tak jasná v nauce, přece mnoho duší couvá před sebezáporem, jímž se má posvěcovati celý náš křesťanský život.

„Jak mě děsí příčky kříže na Kalvarii! Toužím více za ně se skrýti nežli na ně se přibíti.”

Ano, to dřevo je tvrdé, je to něco mrtvého, ale na příčkách je přibit někdo živý. Díváme-li se dobře, nevidíme příček, vidíme jen tělo připevněné na kříži a v něm srdce zářící otevřenou ranou. Říkáme „kříž” Ale mýlíme se. Tím slovem se vyjadřuje leda věc. Máme říci „Ukřižovaný”. Tím se označuje osoba Boha-člověka ukřižovaného.

Hledíme-li takto na kříž, chápeme lépe. Chápeme, že budeme sice trpěti s Ježíšem Kristem, ale také on že bude trpěti s námi, osmělíme se, a půjdeme za ním odhodlaně.

Abychom nabyli ještě více odvahy, po-

hlédněme od paty kříže na svět. Vizme lidi, kteří Pána Ježíše ukřižovali, a vizme v Jerusalemě davy, které nechápou. Božský Spasitel potřebuje našeho sebezáporu, aby jeho vykoupení přišlo až k nim.

Jsme jeho. Nestačí, aby nás jen požádal o spolupráci? Nechceme trpěti a strádati s ním? Naše úloha je veliká. Stojí za to, i kdybychom měli podle svých poměrů a podle svého stavu obětovati sebe samy v oběť živou ve spojení s ním.

II

SMÍR JE VÝSLOVNÉ PŘÁNÍ JEŽÍŠE KRISTA

Nutnost smíru vyplývá nejen ze zásad katolické víry a především z nauky o mystickém těle a o vykoupení, jeví se nám také jako nutný důsledek učení božského Spasitele.

Sv. evangelium i církevní dějiny nám ustavičně ukazují Krista Pána, kterak hledá duše, které by se uměly zapírat pro jeho čest a za spásu hříšníků.

Nejprve evangelium. Nic se v evangeliu nepřipomíná častěji, nežli že pokání na odpuštění hříchů je naše povinnost.

Co káže sv. Jan Křtitel, vyvolený předchůdce Páně? — „Křest *pokání* na odpuštění hříchů.”¹

Co opakuje po celé dny na březích jordanských, kde Spasitel brzo začne svou činnost? — „Čiňte *pokání*, neboť se přiblížilo království nebeské.”¹³

A kterak žije on sám? Je nám příkladem. Srst velbloudí jest jeho rouchem, kobylinky potravou, poušť družkou.

Co odpovídá těm, kdo ho hledají a táží se, kdo je? „Kdo jsem? — Já jsem hlas volajícího na poušti: *Spravte cestu Páně!*”¹⁴ To znamená: Kráčeli jste směrem nesprávným, musíte směr své cesty změnit, napravit. — A když se k němu blíží farižeové, málo pečliví o změnu života, a projevují touhu po křtu, Jan je kárá, jak zasluhují: „Pokolení zmijí, pokrytci”, vaše lítost je falešná. Bůh jen žádá „*ovoce pokání* hodné”. „Již zajisté přiložena je sekerá ke kořeni stromů: každý tedy strom, který nenese ovoce dobrého, vyřát a na

oheň uvržen bude.” Pospěšte si, někdo přichází, je již mezi vámi, a vy nevíte. Najde-li mezi vámi pšenici, „shromáždí ji do obilnice, plevy však bude páliti ohněm neuhasitelným.”¹⁵

Lze jasněji a drtivěji vštěpovati potřebu smírného utrpení, potřebu, abychom se vrátili na pravou cestu, abychom napravili svá poblouzení, abychom pokáním prosili úpěnlivě za odpuštění?

Však hle, božský Spasitel vystupuje sám. Začíná svou činnost tím, že se čtyřicet dní postí na poušti. Od apoštolů žádá, aby opustili všechno, zástupům kolem sebe ukládá, aby se zapírali.

Sv. Matouš výslovně dí: „Tehdy počal Ježíš kázati a říkati: *Čiňte pokání!*”¹⁶, jako by chtěl sv. Matouš říci: Od té doby počal Pán Ježíš hlásati tuto svou nauku, jež mu byla tak drahou a jež mu byla nejmilejším předmětem kázání.

Celý život velebil odříkání a pokání: „Kdo má dvě sukně, dej tomu, jenž nemá žádné”.¹⁷ „Nepečujte úzkostlivě o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste

se odívali.”¹⁸ Co záleží na penězích? Jen poklady nebeské mají cenu. Stále pronáší kletbu nad těmi, kdo milují lehký život, a zve poutníky na úzkou cestu. „Běda bohatcům! Běda pokrytcům! Chcete vědět, kdo je šťasten? Ten, kdo nic nemá, kdo je tichého srdce, kdo pláče, kdo trpí pro spravedlnost, kdo je milosrdný, čistý, pokorný a kdo je pronásledován.” Tu to máme! „Chcete mi opravdu sloužiti, opravdu jíti za mnou? Buďte především odhodláni se zapíratí. Uchopte kříž oběma rukama, jinak je vše marné!”¹⁹

Ale Spasitel nepřestává na slovech. Kdyby nám byl dal jen samé předpisy, nebyli bychom mu porozuměli. Proto se Slovo stává skutkem. Slovo přijímá tělo - „A Slovo tělem učiněno jest.”²⁰ Co bylo přístupno jen sluchu, zjevuje se i zraku. Rada se stala příkladem. Pán Ježíš, chtěje nám ukázati, kterak se máme obětovat, žije po celý svůj život jako *oběť*.

Co praví, přicházeje na svět? „*Žertev a obětí nepřaješ si... Hle, tu jsem!*“²¹ Prohlašuje: Dosavadní oběti nestačí. Proto budu obětí já.

Co jiného činí Ježíš v lůně Panny Marie, nežli že se učí býti obětí? Učí se povolání, které bude později prakticky prováděti ve svatostánku.

Přichází na svět: v jeslích, v Betlemě, ve chlívě, všude jest obětí. Od svého početí jest obětí a stále se obětuje. Čeká jej obřízka, útěk do Egypta, vyhnanství. Nic ho nemine. Později měl Spasitel hlásati: „*Blahoslavení, kteří trpí, blahoslavení, kteří nic nemají!*”²² Kdyby Ježíš Kristus byl něco měl, kdyby se byl narodil v hojnosti, mohlo by se mu to vyčítati. Ale on byl z nás nejchudší a trpěl nejvíce.

Později žil životem skrytým v Nazaretě. Jinak by byl také mohl kázati o pokoře, ale jeho slova by nebyla bývala přijata. I teď, ačkoli nám dal příklad, je tak málo těch, kdo toho dbají! My se tak rádi ukazujeme, on se skrývá po třicet let! Je třeba výkupného za všecku naši pýchu. Ježíš Kristus se maří a pracuje. Pracuje těžce.

Jeden anglický malíř, Holman Hunt, namaloval obraz „*Stín smrti v nazaretské dílně*“. Na obraze je Kristus dělník, jak dokončiv svou práci rozpíná znavená rame-

na, aby si odpočinul. Světlo odráží jeho stín na bílou stěnu, přepaženou vodorovně prkénkem, na kterém jsou pověšeny te- sařské nástroje. Působí to úchvatně. Zdá se nám, že vidíme člověka na kříži.

Pak nastal Pánu Ježíši život veřejný : koná vysilující cesty, vyhledává duše, Kristus žízní a prosí Samaritánku o trochu vody, tráví noci na modlitbách, koná ne- únavný apoštolát. „Lišky mají doupata, ptáci nebeští hnízda,” Syn člověka²³ nic, ani střechu, pod níž by se uchýlil. Je třeba *zaplatiti za všechny*, kdo se honí za nico- tou, za všechny, kdo se klaní zlatému te- leti, za dítky Boží, které zapomínají na modlitbu, za rozsevače špatného semene a za ty, kteří odmítají anebo nadarmo při- jímají božské símě. Jak nazývá Jan Křtitel Pána Ježíše od počátku svého vystoupení? „Ejhle, *beránek Boží*, který snímá hříchy světa!“²⁴ Ejhle, oběť všeobecná a tichá a mlčelivá, skrze niž bude svět spasen! S božskou trpělivostí se Kristus Pán po tři léta snaží o to, aby apoštolům vysvětlil, že je třeba, aby trpěl. Nechápou. Pochopí, až jej ze svých úkrytů v Jerusalemě uzří

v dáli přibitého na Kalvarii. — A jeho umučení! Neukázal Ježíš Kristus právě při něm, že jest obětí? Svoluje, aby byl zrazen, zapřen, posmíván, bit, urážen, přibit na kříž, aby nás naučil trpěti, jak on trpěl: na cti, na dobré pověsti, na těle, na duši . . ., a proto, že jest třeba *dáti náhradu Boží spravedlnosti* za všechny ty, kdo se radují a baví, za zrádce sv. křtu a sv. víry, za odpadlíky, za ty, kdo pronásledují sv. kříž a jemu se rouhají, za ty, kdo hanobí Církev sv., její hlavu a její sluhy, za všechny, kteří v hanebném sobectví překážejí kříži Mistrovu.

A Ježíš Kristus tak miluje smír, že jej oslavuje v Magdaleně, veřejné hříšnici, jež svou lítostí a láskou se stala Magdalenou z Bethanie a Magdalenou z Golgoty. Na Kalvarii jsou jen tři osoby jako všude, kde Kristus Pán trpí: Panna Maria, Jan, Magdalena; mezi nevinností zachovanou nevinností nabytá velkodušným pokáním, při němž nejen byla rozbita nádoba na balzám, ale i srdce bylo zdrceno lítostí, takže bývalé hříšnici se vzkříšený Kristus zjevuje po Panně Marii první, a z Magda-

leny Velkého pátku se stává Magdalena velikonočního jitra.

Podávati smír znamená podávati náhradu za jiné. Tím se ovšem nemíní, že bychom neměli usmiřovati za své vlastní hříchy, za své nepozornosti, kterých se dopouštíme vždycky.

Zanechme teď evangelia a povšimněme si velkého zjevení božského Srdce Páně v Paray, abychom věděli, jak smýšlí o smíru Kristus Pán. Měla snad zjevení božského Spasitele sv. Marketě Marii jiný účel nežli prosbu o *smírné oběti*?

„Viz Srdce, jež lidi tolik milovalo a je-
muž se za to dostává jen nevděku a opo-
vržení. *Poskytni mi za to náhradu!*“

Světice praví: „Božské Srdce touží po smírných obětech, které by mu dávaly lásku za lásku a které by pokorně Boha odprošovaly za všechny urážky, jichž se mu dostává.“

„Dceromá, mé srdce mě přimělo k tomu, abych obětoval za lidi vše. Oni mi však nevracejí nic. To mě bolí víc než všechno to, co jsem trpěl při mém umučení... Mají

pro mne jen chlad a příkře mě odbývají za všecku mou snahu činiti jim dobro. Aspoň ty mě potěš tím, že nahradíš jejich nevděk.”

Koncem února 1669 v masopustě píše sv. Marketa Marie Matce de Saumaise: „Zdá se mi, že božské Srdce Páně mě prosí, abych mu byla společnicí na kříži, kde je tak opuštěn, poněvadž lidé se shánějí po zábavách, a abych hořkostmi, které mi dává pociťovati, oslazovala hořkost, kterou vlévají hříšníci do jeho božského Srdce, abych stále s ním prosila o milosrdenství, aby míra hříchů se nenaplnila...”

Za tím účelem — na smír — žádá božský Spasitel, aby byl zaveden zvláštní svátek ke cti jeho božského Srdce, smírné sv. přijímání na první pátek v měsíci, svatá hodina atd.

Většina pokynů božského Mistra jeho milované začce směřuje k tomu, aby ji — a skrze ni i nás — naučil duchu smíru. Vzhledem k sv. hodině žádá na př. božský Spasitel: „Každé noci ze čtvrťka na pátek ti dám podíl v smrtelné úzkosti, kterou jsem trpěl na hoře Olivetské. Bu-

deš také postavena v zápase smrtelném, jenž ti bude hroznější než smrt sama. — Abych tě spojil s sebou samým v pokorné modlitbě, kterou jsem úpěl k Otci v své úzkosti, chci, aby ses mezi 11. a 12. hod. v noci na zemi ležíc se mnou modlila. Čiň to, abys usmířila Boží hněv a vyžádala hříšníkům milosrdenství . . .”

Nelze pochybovati, co tím Mistr myslil. Dne 27. prosince 1678, když se božské Srdce Páně světici zjevilo po prvé, ukázalo se jí na oltáři, na místě obětním, s bolestným výrazem v tváři. Obraz, který měla pokorná řeholnice namalovati, měl božské Srdce představovati probodené, ovinuté trnovou korunou, ozdobené nahoře křížem.

Od té doby rozumíme nadšeným projevům sv. Markety Marie: „Kdybyste věděla, jak mě Spasitel nutí, abych ho milovala láskou, hodnou jeho utrpení! Nevím nic, co by nám tak usnadňovalo život, jako trpíme-li s láskou. Trpme tedy s láskou, beze stesku, a mějme za ztracené takové okamžiky, v kterých nic netrpíme! Celý život světice jest jedinou hymnou

smíru, nadšenou výzvou, abychom milovali Ježíše Krista láskou, hodnou bolestí.

K čemu uváděti výňatky z jejího života a z jejích spisů? To třeba čísti celé.

P.Terrien praví v své krásné knize o pobožnosti k Srdci Ježíšovu: „Usmiřovati jest milovati . . . , ale především trpěti a s láskou se obětovati.”²⁵ A dodává: „Právě ze srdce Ježíšova musíme čerpati tento drahocenný doplněk lásky, kterým jedině se náš smír může státi božskému Spasiteli dokonale příjemným.”

Ježíš Kristus čeká u dveří našeho srdce na náš smír. Ale tato chudičká almužna má cenu jen tehdy, projde-li k němu jeho srdcem. Je to požehnaný příliv a odliv. Jeho láska, vycházející z božského Srdce, nás volá; naše láska se musí dostat do božského Srdce, aby účinně odpověděla.

David praví: „Nalezl jsem své srdce, abych se modlil k Bohu.” My máme lepší srdce nežli své: Srdce božské. Sv. Bonaventura toužil jen po tom, aby se v něm usídlil, a litoval zaslepených lidí, kteří neumějí vstoupiti v Krista jeho ranami, zvláště ranou jeho boku.

My tedy řekneme: „Vstoupím pokorně, ale odhodlaně až k oltáři Spasitelovu.”
„*Introibo ad altare Dei.*“ Hymna ve chválách na svátek božského Srdce Páně praví:
„Ó Srdce, oltáři, na němž Kristus - kněz obětoval a obětuje stále oběť krvavou a tajemnou, kdo by tě neuctíval, kdo by tě nemiloval, kdo by si tě nezvolil, aby v tobě přebýval na věky?”

Tento požehnaný útulek jeho Srdce, kde Ježíš ustavičně obnovuje svou oběť, bude i mým útočištěm, tam budu obětovati svou nepatrnou účast ve vykupitelském díle. Jak to učiním? Přičiním se, abych se spojoval s city jeho přesvatého Srdce. S kterými city?

„*Ecce venio!*“ „Zde jsem!” Obětuji se, dávám se! Život Kristův jest neustálé „*ecce!*“ Ustavičně se v něm obětuje oběť prvního dne. „*Ecce Rex*“, provázený, s palmami! „*Ecce Homo*“, ponížený v utrpení! „*Ecce Agnus*“ u Jordánu a v nejsv. Svátosti!²⁶ I Panna Maria, ježto věrně následovala Ježíše, měla po celý život jen jedinou vroucí modlitbu: „*Ecce ancilla!*“ „Aj, já dívka Páně!”²⁷ obětuji se, dávám se!

Ze Srdce Ježíšova tryskala ustavičně dvojí touha: stravující hlad, aby vyplnil vůli Otcovu, a žhavá žízeň po křtu krví²⁸, aby nás vytrhl ze smrti. A ta touha je v Ježíši Kristu celém.

Ve skutečnosti, v svém osobním človenství, se Ježíš Kristus již nemůže ponížiti a trpěti. Ale jsme ještě my, jeho tělo mystické. Pro každou duši zvlášť si božské Srdce žádá úplně se podrobiti vůli Otcově. Pro každou zvlášť žízni po oběti, která ji má spojití s jeho obětí.

Ježíš Kristus se nemůže ponižovati v své osobě, ale může se ponižovati v nás. Sám již nemůže trpěti, ale může trpěti v nás. My jsme on, a proto tak velice touží po naší účasti a po našich obětech.

Ale jak málo lidí tomu rozumí! Jak málo lidí podle toho jedná! Pobožnost k božskému Srdci Páně jde však až tam, vlastně záleží právě v tom. Kdo na ni hledí jinak, ubírá z ní nebo ji mění.

Aby nám božský Spasitel naznačil své úmysly, *zůstal u nás v stavu oběti*. Pod svátostným závojem nemůže Ježíš Kristus

skutečně trpěti rouháním, lhostejností, odporem a pýchou, neumrtveností a ne-skromností. Ale když viditelně žil na zemi, vytrpěl již napřed nevýslovná muka za všechny urážky své velebnosti, za všechnu nevšímavost k svému svatému zákonu. Všechno spatřil, vše odhalil, vše prohlédl a trpěl za všechno, i za každý hřích zvlášť.

Prosí o náš smír, abychom ho potěšili v těch bolestných hodinách. A protože v nejsv. Svátosti oltářní ustavičně se obětuje jako na kříži, co můžeme činiti lepšího, než opětujeme-li svou oběť jak on, *stáváme-li se s ním obětí?* A poněvadž v této svátosti lásky se tajemně prodlužuje stravující hlad Ježíšův po tom, aby vyplnil vůli Otcovu, i jeho žhavá žízeň po utrpení za naši spásu, co lepšího můžeme učiniti, než osvojíme-li si city, které ustavičně ožívují Hosta našich svatostánek?

Jestliže dobře porozumíme božskému Srdci, spojí se v životě eucharistickém dvě oběti v jednotu dokonalé oddanosti. Porozumí-li se dobře životu eucharistickému, totiž spojení s Ježíšem Kristem-Obětí, stane se láska k božskému Srdci úsilím, které

nás prakticky posiluje, abychom se zbavili sebe samých, abychom se stali jako živou způsobou, pod níž bude žít Ježíš Kristus sám, živou způsobou, jež mu bude nástrojem, jímž by pokračoval v svém díle, způsobou, v níž se ustavičně obětuje k slávě nejsvětější Trojice a k spáse duší.

Zdá se, že i při zjevení v Lúrdách bylo úmyslem Božím připomenouti nám nutnost smíru. Nestěžuje si Panna Maria Bernardettě, že svět je zaplaven hříchy, a nežádá dvojí náhrady, *modlitby a pokání?*

Žádá dívku, aby se modlila růženec, chce, aby na místě zjevení byl vystavěn chrám ke cti a slávě Boží, aby tam lidé přicházeli v zástupech, přinášejíce Bohu v rouhavé a chladné době hold své veřejné úcty, svého nadšení, své víry. A především naléhá: „Pokání, pokání, pokání!”²⁹

Jaké poučení z toho plyne pro nás? Je potřebí duší, které by se obětovaly na smír. Pán Bůh toho má už dosti! Běda nám, jestliže na druhou miskou Božích vážek dobrovolně nepoložíme závaží svých smírných obětí!

III

SMÍR JEST POTŘEBA NAŠÍ DOBY

Každého jitra i večera prosíme: „Přijď království tvé!“ Nevidíme však zřetelně, že se to přání pořád ještě nesplňuje? Kdo se odváží říci, že království Boží přichází? Není nad slunce jasnější, že nepřichází, že jeho příchod nikde nevidíme?

Péguy klade sv. Janě z Arku na rty slova, jež se velmi hodí i na naši dobu:

„Otče náš, jenž jsi na nebesích! Kolik chybí, aby tvé jméno bylo posvěceno, by přišlo tvé království...! Je hůř než kdy jindy. Kéž bychom viděli slunce tvé spravedlnosti aspoň vycházeti! Ale lze říci, můj Bože, — odpusť mi to — lze říci, že tvé království odchází. Nikdy nebylo tvé jméno víc uráženo, nikdy se tolik nepohrdalo tvou vůlí, nikdy tě nebyli lidé tak neposlušni!

Nebylo-li dosud ještě dost svatých, pošli nám jich, pošli nám jich tolik, kolik třeba, aby se nepřítel unavil!”

V své velkolepé předmluvě k životopisu

sv. Lidviny, smírné trpitelky v Schiedamu, kreslí Huysmans velkými rysy stav světa v té době, kdy — při sportu na kluzišti — si Bůh v tomto koutě Holandska volí mladou dívku, a na 38 let ji přibíjí na lože v krutých bolestech tělesných i duševních za tím účelem, aby byl poražen satan a jeho zlořečené království.

Změnil se svět velice od doby sv. Lidviny? Tehdy se národové vraždili mezi sebou. Naše doba jim nemá čeho záviděti. Národové tehdy chátrali a upadali. Za peníze se zrazovalo svědomí, zrazovaly se nejsvětější ideály. Není tomu tak dosud? Všude se dychtí po rozkoši. Ano, hřích se šíří tak úžasně, že se člověk ani neodvažuje uváděti příklady ze strachu, že by nevěděl, kde skončiti.

Božský Mistr některým vyvoleným smírným obětem podrobně jmenuje zločiny, které přivedou na svět zasloužené tresty, nenabídne-li se někdo na smír.

Sv. Kateřině Sienské pravil kdysi, když plakala vzpomínajíc na utrpení Církve sv.: „Vzpomeň si, jak jsem ti před tím, než vypukl mor, ukázal, v jaké ošklivosti mám

hřích nečistoty a jak jest jím svět nakažen. Tehdy jsem ti ukázal celý svět. Vidělas ten hřích ve všech okolnostech. Vidělas, kterak toto malomocenství je rozšířeno všude, kterak většina lidí je na těle i na duši poskvrněna touto zlořečenou nepravostí.

Ale ukázal jsem ti i duše nedotčené. Neboť mezi hříšníky mám vždy duše vyvolené, pro jejichž zásluhy nedovoluji horám, aby vinníky rozdrtily, ani zemi, aby je pohltila, ani zvířatům, aby je pozřela, ani zlým duchům, aby je odnesli s tělem i s duší. Hledám, jak bych jim mohl pomoci, aby změnilí svůj život. Používám k tomu svých sluhů, kteří nejsou nakaženi tím malomocenstvím, aby se za ně modlili.”

Jindy jí řekl božský Spasitel: „Drahá dcero, tvé slzy jsou všemohoucí, poněvadž je proléváš z lásky ke mně. Nemohu odporovati tvým přáním, ale pohled na nečistotu, kterou lidé zneuctívají tvář mé snoubenky Církve sv. Je potřísněna nečistotou, lakomstvím a pýchou jako hrozným malomocenstvím.”

V některých dobách se některé hříchy zvláště rozmáhají. Tehdy je třeba velikého smíru.

Jednou v neděli druhou po devítíniku zjevil se na počátku mše sv. Kristus Pán svaté Gertrudě a pravil, že jsa unaven a zarmoucen pronásledováním se všech stran přeje si nalézti útulek v jejím srdci. Sv. Gertruda praví:

„A od toho okamžiku tyto tři dni masopustní po každé, když jsem vstoupila do svého srdce, viděla jsem tě tam odpočívati zemdleného, vyčerpaného a po celý ten čas jsem nenašla jiné úlevy pro tvé útrapy, leč že jsem se z lásky k tobě pilně věnovala modlitbě, mlčení a umrtvování za obrácení hříšníků.“

Kdyby se aspoň vyvolené duše nikdy neuchylovaly s přímé cesty Boží! Sv. Marketě Marii a jiným vyvoleným duším naší doby si Kristus Pán stěžoval takto:

„Nejbolestněji zraňují mé srdce duše řeholní a kněžské, svému povolání nevěrné a takové, které v svém povolání nevyhovují mým úmyslům.“

Vraťme se k obyčejným věřícím. Utí-

kají často tehdy, když mají nejvíce milovati.

Gemmě Galgani se božský Spasitel svěřuje: „Jsem v kostelích skoro stále opuštěn, a sejde-li se tam mnoho lidí, není to z lásky ke mně; trpím, vida svůj chrám proměněn v divadlo a v zábavnou místnost.“ A když si Pán Ježíš dále naříkal na nehodná sv. přijímání, prosila ho Gemma úpěnlivě, aby již přestal: „Ó Ježíši, Ježíši, více již nemohu!”

Kromě chyb věřících duší bolestně zraňuje božské Srdce Páně nevěra těch, kdo žijí daleko od Boha.

„Pane, přijď království tvé! Ale běda, jak jest ještě daleko!”

Z půldruhé miliardy lidí jest jen 520 milionů křesťanů a z toho jen 260 milionů katolíků. Ostatní jsou protestanté, rozkolníci, mohamedáni, židé nebo pohané. A božský Spasitel prolil svou krev za všechny!

A není ani apoštolů. Před 2.700 lety pronesl prorok Amos pod sykomorami bét-helskými tato divná slova: „Aj, dny jdou, praví Hospodin, kdy pošlu na zemi hlad;

ne hlad chleba, ani žízeň vody, ale (hlad) slyšet slovo Hospodinovo . . . budou se hýbatí od moře k moři, od severu na východ budou obcházeti, hledající slova Hospodinova . . . ale nenajdou (ho).”³⁰

Změnilo se něco za těch 2.700 let? Nesedí lid ještě dosud, ač již Kristus přišel, většinou v stínu smrti?³¹

„Hrozné neštěstí stihlo obyvatele Tanalu,” píše nárůdek ze středního Madagaskaru, žádaje misionáře, jenž byl od nich odvolán pro velký nedostatek kněží. „Jako člověk osvětlený ve tmě pochodní, byli jsme v hluboké noci. Osvětlnila nás pochodně katolické víry. Ale toto velké světlo nám bylo odňato. Jak hrozný to osud! Zachraňte nás, otče, toť výkřik naší bolesti. Jsme dáni na pospas vlku jako osiřelé ovce bez pastýře.”

Dáti se jest, obětovati věci, které chceme sloužiti, nejen svůj rozum a svého ducha, ale zvlášť a především své srdce; dáti se jest, milovati myšlenky, kterým chceme pomoci k vítězství, milovati je tak, že jim obětujeme nejen něco ze sebe, ze svých náklonností, zvyků, z věcí nám

drahých, nýbrž sebe samy, všechny své náklonnosti, zvyky, všechny věci nám drahé. Dáti se jest, milovati ty, jež toužíme získati, milovati je tak, že nežádáme od nich přízně a vděčnosti, milovati je z čisté lásky, z lásky k Bohu a z lásky k duším. Dáti se, a to dáti se tak, jak řečeno, není lehké, svět to nazývá hořkým, ale je v tom vždy milost Boží, ochotná vytrysknouti, prouditi, omýváti zločiny, rozhřešovati svědomí, uzdravovati malomocné a ochromené. Ale jako nemocní u rybníka bravného³² i oni postrádají přítele, který by jim pomohl v té velké bídě.

„Je třeba někoho, *kdo by se obětoval!* Tu jsem!“ pravila Valentina Riantová a velkodušně obětovala život na smír za hříchy své doby. Ale kolik duší má odvahu jednati podobně?

Holandský umělec Petr van der Meer, jenž se stal později katolíkem, praví ve svém deníku, že na cestě k víře ho omračuje úžasná nevědomost některých lidí, a to velikého množství lidí.

Kráčí londýnskou čtvrtí Cité, truchli-

vou čtvrtí penězníků a obchodního shonu... Ze všech dveří, ze všech ulic, ze všech zákoutí i slepých uliček vidí vycházeti pány po černu, bez klobouku, a všichni se ženou týmž směrem, patrně za týmž účelem. Právě byl zahájen zápis na japonskou půjčku, mohly se tedy vydělati peníze, a všichni se na to vrhali jako divoši na kořist.

Jindy přijel do Paříže rychlíkem o 6. hodině ráno. Zahlédl ještě noční rozkoše i bolesti. V jedné kavárně v I. poschodí hořely ještě lustry. Slyšel odtud nevázaný dívčí smích. Potkával muže i ženy ve večerních úborech s unavenými tvářemi, s vpadlýma očima, spěchali vedle domů nebo hledali povozy.

V našem hotelu bydlí jedna stará Američanka. Chlubí se, že nemá ani příbuzných ani přátel. „Ale ano, mám přece aspoň jednoho přítele.“ A vytáhši peněženku klade ji slavnostně na stůl: „Zde jest!“

Vzpomínám na mladou dívku, která krátce před smrtí praví řeholní sestře ošetřovatelce: „Ctihodná sestro, mám ru-

ce prázdné!” a na rakouského šlechtice, který pravil: „Až se mě Bůh otáže, co jsem dělal po celý život, budu musit říci: ‚Pane, střílel jsem zajíce, střílel jsem zajíce a zase jsem střílel zajíce‘. To je opravdu velice málo.“

Ano, je to velmi málo. Nezavrhujeme tím dovolené radosti, nýbrž zlozvyk neviděti v životě nic než toliko zábavu.

Život je k něčemu jinému a jsou díky Bohu duše, které tomu rozumějí. Jedna z nich píše: „Proč je Bůh tak málo znám? Proč je tak málo milován? Proč žízeň po rozkoši stravuje tolik lidí? Když pohlédnu na lidskou společnost, cítím opravdovou soustrast a horoucí touhu milovati Ježíše za všechny.“

Ó Bože, pošli nám spravedlivé duše na smír! Pošli nám duše nejen věrné, ale i odhodlané zaplatiti věrností výkupné, jehož požaduje tvá spravedlnost! Tu nestačí jen velkodušnost jakákoli. Potřebujeme velkodušnosti, jež ve službě smírné a kající lásky nepočítá. Je mnoho věcí, které se musejí státi, ale tato věc je nejpotřebnější.

A ještě více, Spasiteli náš! Dej nám duše, které oběť nejen přijímají, ale i vyhledávají, které ji chtějí a po ní touží, aby zdolaly mocnosti pekelné!

KNIHA DRUHÁ

KDO MÁ USMIŘOVATI?

I

DUŠE KŘEŠŤANSKÁ A SMÍR

Úloha doplňovati vykupitelské dílo, tedy i utrpení Kristovo, jest úkolem duší vyvolených, vynikajících a smíru zasvěcených zvláštním způsobem. Ale z toho se nemá souditi, že by se smír netýkal křesťana vůbec. Každý křesťan může a má podle toho, jak je velkodušný, zaujmouti místo v počtu těch, kdo chtějí usmiřovati. Má to činiti předně *z vlastního zájmu*.

Všichni známe zákony spravedlnosti Boží. Víme, že Bůh je povinen sobě samému, potrestati každý hřích buď hned nebo později, ale kdysi zcela jistě, a že hřích až do konce vítězem nezůstane.

Jednotlivce trestává Bůh někdy již zde na zemi, ale ne vždycky. V svém milo-

srdenství vyčkává, neboť — setrvá-li člověk v zlém — má Bůh na trestání celou věčnost. Ale země, národové, kteří mají jsoucnost jen pozemskou, musejí, ať již tak nebo onak, vždycky dáti výkupné za své hříchy.

V Starém zákoně máme zřejmé důkazy toho. Hle, jak mluví Hospodin ústy Jeremiášovými k lidu izraelskému, jenž zrušil úmluvu s Hospodinem :

„Od severu otevře se zlo na všechny obyvatele země. Neboť aj, já svolám všechny národy severních říší, praví Hospodin. I přijdou, a každý postaví trůn svůj u vchodů do bran Jerusalema, a proti všem zdem jeho vůkol, i proti všem judským městům. A vypořádám se s nimi soudně pro všecku zlobu jejich, že mě opustili, obětovali cizím bohům, a klaněli se dílům svých rukou.”³³

A jindy: „Aj, já přivedu na vás národ z daleka, dome Izraelův, praví Hospodin; národ silný, národ starobylý, národ, jehož jazyka nebudeš uměti, aniž budeš rozuměti, co mluví. Toul jeho jako otevřený hrob, a všichni jsou obři. A pohltí tvá osení

i chléb tvůj, pohltní syny tvé i dcery tvé, pohltní brav i skoty tvé, pohltní vinici i fík tvůj. A poboří tvá hrazená města, v která doufáš, mečem.“³⁴

Ani v současných dějinách není třeba choditi daleko, chceme-li nalézt podivné shody některých neřod s událostmi dřívějšími. Ovšem, ve skutečnosti nebudeme moci nikdy tvrditi, že ta neb ona bolestná událost, která na nás přišla, je pokuta za tu onu chybu, za ten onen zločin. Ale něco jiného jsou případy zvláštní a něco jiného je zákon obecný. A zákon obecný jest, že *každý hřích najde svou odplatu* a že Bůh vždycky musí míti poslední slovo.

Jistěže v bolestných událostech dob válečných lze najíti stopy Božího milosrdenství, ale kdo by popíral, že, chceme-li vysvětliti všechno, musíme v nich viděti i dílo Boží spravedlnosti. Jen zaslepená pýcha to nechce uznati.

Kdo z těch, kdo viděl množství křížů na válečných hřbitovech, mohl se ubrániti myšlence: „Nechtěli křížů na veřejných pomnících, v soudních síních, ve školách, na cestách... A hle, ten vyho-

zený kříž se postavil všude, v lesích, na pokrajích cest, uprostřed zahrad...“

Všichni hledali a dosud hledají jen veselí a zábavu. I v rodinách křesťanských se pohrdalo a pohrdá i zákony nejpřirozenějšími, povinnostmi manželskými, svěcením neděle, úctou k cizímu majetku... Všechn život byl a jest organisován proti utrpení a proti obětem, i proti těm obětem, které ukládá obyčejná věrnost k příkázáním Božím a církevním.

Ale utrpení chystalo svou odvetu. Čekalo jen, až přijde jeho doba. Vypukla válka, a nastávalo loučení, poslední „s Bohem“, ustavičný strach o některého člena rodiny..., potom zpráva, že byl raněn, zajat, že je nezvěstný — a snad ještě něco horšího. A z těch, kdo byli v poli, nikdo nikdy nevypráví, kolik odříkání v některých hodinách, v některých dnech, po celé dlouhé měsíce!

Tak tomu bylo. A co bude? Co zbude z domácích krbů, z majetku, z lidského štěstí? Je patrné, že klid lidské společnosti není upevněn a že národové potřebují hromosvodů snad ještě víc než dříve.

Všude je nepokoj, všude samá nesnáz.
Bouře hučí, připravují se převraty.

Bůh jistě velmi zasahoval do dějin let 1914—1918, a budeme-li chtít vidět, jistě postřehneme jeho ruku v dějinách budoucích. Kéž bychom pochopili, že i nám je možno modlitbou a smírným pokáním vkládati božskou účast do dějin lidských!

Nejde o to, abychom se zříkali prostředků přirozených, ale abychom byli přesvědčeni, že i prostředky nadpřirozenými se může mnoho změnit v světových událostech.

Největší vliv má ten, kdo působí na prapříčinu. V dějinách světových však první příčina všeho — Bůh — není považován za nic.

Svatý král Ludvík byl na křižácké výpravě překvapen velkou bouří. Ponořil se v modlitbu a vstal od ní pln důvěry. Ujišťoval své průvodce, že se vojsku nic nestane. „Odkud máte tu naději?“ tázali se ho. „V clairvauxském klášteře se za nás modlí a trpí. Všechno dopadne dobře.“

Před několika lety se tázali jednoho čínského biskupa, čím by se nejspíše ob-

rátíla ohromná říše čínská. „Potřebovali bychom ještě o několik karmelitek a trapistů víc.”

Ale ani účinnost těchto prostředků většina lidí neuznává. Proti pravdě však nezmůžeme nic. — A pravda je tato: *Quod evertit nationes peccatum.* — Kdo přivádí zhoubu na národy? Hřích.³⁵ — Kdo zachraňuje národy? Svatost! a to pokáním a modlitbou.

Z toho můžeme vyvoditi dvojí závěr. Předně se tažme, zdali v našem životě nemohlo býti něco nějak také příčinou zhoubných událostí. Na východě v jedné krajině, když někdo zabije člověka, přivedou vraha na veřejné prostranství a každý musí přísahati, že jest mu úplně cizí.

Není správné prohlašovati nad spoustami ve vlasti chladně jako Pilát : „Neviněn jsem tím, co se stalo!“ Víme, kam až může každá z našich chyb zasáhnouti svým vlivem? Kdyby v Sodomě a Gomoře bylo bývalo více spravedlivých, byla by tato dvě města ušla záhubě.

Za druhé varujme se hříchu. Hřichy jednotlivců přivádějí na národy neštěstí čas-

těji, než si myslíme. Jediný těžký hřích může sám sebou přivést na svět nesmírné pohromy. Málokdo tomu rozumí, ale říci se to musí. Smrtný hřích záleží v tom, že se tvoru dává přednost před Bohem. Kdo se dopouští těžkého hřichu, chtěl by Boha škrtnouti, vymazati, kdyby to ve skutečnosti bylo možné. Taková urážka nekonečné velebnosti Boží je tak veliká, že zničení všeho konečného samo o sobě by nebylo s to, aby ji napravilo. Tak se věc má.

V dějinách vyvoleného národa je mnoho dokladů, které by mohly býti naší generaci poučením, kdyby se ještě chtěla zajímati o vyvolený národ.

„Synové Izraelovi přestoupili příkaz, prisvojivše si (něco z toho), co bylo v klatbě. Achan totiž, syn Charmi, syna Zabdi, syna Zare z kmene Judova, vzal něco z proklatých věcí. I rozhněval se Hospodin na syny Izraelovy... Hospodin řekl Josuovi: „Izrael se prohřešil, přestoupil mou úmluvu, vzali z klatých věcí, dopustili se krádeže a podvodu, ukryli to mezi svými věcmi. Neodolá Izrael nepřátelům svým, ale prchati bude před nimi... Nebudu již s vámi...”³⁶

Nemyslíme, že by Bůh — zvlášť v Novém zákoně — měl ve zvyku trestati všechno lidstvo za hříchy jednotlivců. Pravíme jen, že to učiniti může, a činí-li to skutečně, že je to spravedlivé, že všechny časné tresty dohromady nemohou samy o sobě zadost učiniti ani za jediný těžký hřích, poněvadž není vůbec poměru mezi konečným a Nekonečným, že však smírnými obětmi se uvolňuje Boží milosrdenství a hříšníkům se odpouští.

Podle slov Spasitelových k sv. Marketě Marii Alacoque může jedna duše spravedlivá vyprositi odpuštění tisíci hříšníků. A tak Bůh — bez ujmy své spravedlnosti — může jednati podle svého nesmírného milosrdenství. Žádá toliko, abychom mu v tom díle co nejvíce pomáhali a svými obětmi uvolňovali jeho nekonečné milosrdenství, aby se mohlo vylévat na hříšníky.

Proto se jako moderní pohané nepohoršujeme nad truchlivými událostmi, nerouhejme se a nekritisujeme každý výklad dějin, v němž se mluví o trestu za hřích. Sudme o hříchu zcela pravdivě a vyhý-

bejme se mu budoucně jako největšímu zlu pro jednotlivce i pro národy. Jde-li nám o dobro společnosti lidské, snažme se dobře žít, to jest, varujme se všeho, co Nejvyšší v své spravedlnosti nemůže nechat bez trestu zde nebo na věčnosti.

Přemýšlejme někdy o slovech Newmanových: „Nedomnívejme se, že Bůh dnes užívá jiných trestů než dříve. Rozdíl jest jen ve způsobu. Izraele trestal viditelně, křesťany trestá neviditelně. *Nevidíme dnes účinky* jeho hněvu jako dříve, poněvadž Bůh nepřichází osobně ani svými proroky nás napřed upozorňovati, ale účinky jeho hněvu *nejsou méně skutečné*, ano, jsou horší, protože zneužíváme větších milostí než národ izraelský.”

Úkolem naším však není, jen abychom se varovali hříchu, nýbrž máme na miskú Boží spravedlnosti jako závaží proti hříchům lidské společnosti klásti svou věrnost v modlitbě, oddanost v utrpení a úkony ctností.

Nejen vlastní zájem, nýbrž hlavně *láska k Bohu* má nás k tomu pobádati. Můžeme viděti, jak se s Bohem jedná, a nepociťo-

vati potřebu, abychom mu to nějak nahradili? Kristus, náš Král, náš Mistr, je hanoben bez ochrany zákona, a my se nechvějeme, nám to není líto, netoužíme ho potěšiti?

Ovšem, on je ještě ze zahrady Getsemanské, z Kalvarie zvyklý míti u sebe jen malý počet těch, kdo s ním cítí. Ale nechceme náležitě k tomu malému hloučku? Nikdo se nechce přiblížiti, aby potěšil Mistra? Nikdo se nechce nabídnouti, že zmírní smutek Církve? Jen kněží a řeholníci mají rozuměti kříži a bídě duší? A kdyby aspoň oni všichni!

Kard. Manning praví: „Pohlédněte kolem sebe a řekněte mi, zda svět je řízen svým Tvůrcem — či spíše duchem satanovým — svou modlou a svým ničitelem! Měli bychom Duchu sv. usmiřovati za ty za všechny, které posvětil na křtu sv. a kteří přece proti němu hřeší...” A dodává smutně: „Ale my stojíme celý den zahálejíce.”³⁷

Duch svatý je zrazován v každé hodině. Není nikoho, kdo by ho usmiřoval? Na Církev sv. se stále útočí, někde beze studu, veřejně, jinde potměšile, potají. Zůstaneme

stále nečinnými? Nemá pro nás smyslu název „naše Matka Církev svatá“? Dopusťme, aby naše Matka byla urážena beztrestně? Kdyby byl někdo ublížil té, jež mi dala život, nebyl bych jí to hned nahradil něžností?

Msgre d' Hulst praví: „V světě je třeba duší, které svým utrpením Boha usmírují, a to skoro nepozorovaně, pod zevnějškem, který nikoho neodstrašuje ani neuráží.“ Chvála Bohu, jsou takové duše, a je jich jistě víc, než si myslíme!

Jedna venkovská matka sedí u svého umírajícího syna. Pojednou otvírá hoch oči: „Maminko, trochu vody! Umírám žíz- ní!“ Na nástěnných hodinách bijí právě tři hodiny. Matka bere kříž, a vkládajíc jej do vyhublých rukou umírajícího, praví se slzami: „Drahé dítě, právě je hodina, v níž božský Spasitel za tebe také umřel žízni. Nechtěl by sis odepřítí vody na několik okamžiků, aby ses mu více podobal?“ — „Ano maminko,“ odpovídá hoch a vroucně líbá svatý kříž.

Tato matka se svým synem nevědomky opakovali slova Serafa assiského: „Ty,

můj Spasiteli, jsi na kříži, a já tam nejsem!” Na takové křesťany myslil sv. farář arský, když řekl: „Světáci se rmoutí, když mají kříž, dobří křesťané, když ho nemají.” Pravá láska nejzřetelněji se jeví tím, že touží napodobiti milovanou bytost.

Lucie N. čtla ještě jako dítě život Marie Celiny, jež zemřela ve věku 19 let v klášteře „Ave Marie” v Talence. Rozhodla se, že i ona se bude obětovati na smír. Dne 2. prosince 1906 si napsala do poznámek: „Ježíši, obětuji ti život za drahou vlast. Přijmi mě v oběť, jestliže je to tvá svatá vůle!”

O několik dní později: „Dej mi trpěti za hříchy Francie!” Horlivost Luciina má všechny známky pravé zbožnosti. „Mým úkolem jest, zapíratí se stůj co stůj a ani nemysliti na to, co by mi bylo milejší. Mohu-li si vybrati, vyberu si věc méně příjemnou. Přizpůsobím se přání jiných. Nedám najevo, co bych chtěla raději.”

Jaká moudrost u toho dítěte a jak dobře chápe pravý sebezápor! Neklame se, když praví Pánu Bohu: „Dej mi trpěti! Neposlouchej, co budu říkat! Když jednou

začneš, ó Ježíši, již nepřestávej! Odevzdávám se ti!” Ale božský Spasitel přestal 28. května 1907 a vzal si ji do nebe.

Svatý farář arský praví: „Křesťan žije v kříži jako ryba ve vodě.” Ano, křesťan, který to pojímá vážně s učením a s příkladem Mistrovým.

Malá Bernardetta Dupontová prosí Pána Boha při prvním sv. přijímání, aby se směla státi řeholnicí a potom mučednicí. První milost jí Pán Bůh nedal. Zemřela, když jí bylo patnáct let. Ale dal jí druhou milost: zemřela po dlouhém utrpení.

Podivujme se tomu, co dokáže Bůh v lidském srdci. „*Podivuhodný jest Bůh v svých svatých.*“³⁹ Přemnoho duší nechápe takovou lásku k oběti a nic o ní neví. Duše pokorné a hrdinné však ji znají a vědí, že je takových duší víc, než si myslíme. Ovšem, elita zůstane vždycky elitou, tedy jen malým počtem. Ale jest i ve světě, i v nynější moderní společnosti. Bůh si dovede vybírat.

P. Matouš Grawley praví, že na svých misionářských cestách našel pro každý hřích lidské společnosti netoliko jedno

dílo smírné, nýbrž *mnoho podniků na smír*. Píše: „Ať si nikdo nemyslí, že již vymřela tato generace duší, šlechtných až k hrdinství. Ba ne! Sám jsem našel ve velkých městech i na venkově vyvolené duše oslňující vnitřní krásy.

V době revoluce se tázal vyšetřující soudce revolučního tribunálu zbožné dívky Markétky Deponsové: „Co soudíš o náboženství?“ Dívka odpověděla prostě: „Miluji Boha z celého srdce.“

Kdo z nás to nemůže říci jak ona? Milovati Boha z celého srdce stačí jako první náradí, abychom se pustili do smírného díla. A máme-li své dílo přivést k vrcholu dokonalosti, stačí i po celou dobu práce, milujeme-li Boha z celého srdce.

II

DUŠE ŘEHOLNÍ A SMÍR

Některé cesty na světě mají své zvláštní jméno. Jedna z nich se nazývá *Regina viarum* — Královna cest; byla to cesta umělců a básníků a spojovala Řím s Řeckem.

Druhá se jmenovala *Via sacra* — cesta svatá. Vroubila Palatin, vedla přes Forum a na Kapitol; tou cestou chodívali vítězové.

Jest ještě třetí cesta, *cesta bolestná, křížová*. Vede z tvrze Antoniovy, kde sídlil Pilát, do Jerusalema a domem Annášovým a Kaifášovým na vrchol Kalvarie. Tou cestou kráčel náš božský Spasitel a denně po ní putují jeho učedníci, kteří touží kráčetí stopami Ukřižovaného. Je to cesta bolestná, nebo — jak praví Kempenský — cesta královská, *královská cesta svatého kříže*.

V každém povolání můžeme dojítí vroucího spojení s Bohem. Již na křtu svatém milostí posvěcující se s námi Bůh spojuje podivuhodně.³⁹

Ale je-li Bůh snoubencem každé duše, která přijala křest svatý a je v milosti, čím víc je snoubencem duše, která kráčí nejen cestou přikázání, nýbrž kterou si Bůh od věčnosti vyvolil k své zvláštní službě, na kterou po celý ten čas zvlášť myslil, kterou k sobě přivábil a zvlášť posvětil!

Když duše již křtem sv. se snoubí s Bo-

hem, co říci o tom, když Bůh se spojuje s duší vyvolenou slibem čistoty a sliby řeholními? Jako nevěsta má mít podíl ve všem, co náleží snoubenci. Dělí se s ním o radosti, o bolesti, o starosti, o úzkosti, o všechny jeho touhy. Jsou jedno srdce a jedna duše.

Myslí-li to s Bohem vážně a upřímně, řekne Kristu Pánu: „Láska za lásku, život za život, krev za krev, oběť za oběť! Co je tvé, jest i mé! Ty již nemůžeš trpěti, ale své poslání jsi svěřil mně. Věnuji se smírnému úkolu bez výhrady.

Abych tě potěšila, zachraňovala s tebou duše, za něž jsi se vydal na smrt, budu trpěti za ty, kdo se hříšně radují, milovati za ty, kdo tě urážejí, pokořovati se za ty, kdo se chlubně vynášejí, lkáti za ty, kdo se ti posmívají, celé srdce ti dám za ty, kdo tě hříchem zavrhnou.

Ó můj Ježíši, ty jsi ve mně již milostí, kterous mi dal na křtu svatém. Řeholními sliby se spojuješ se mnou ještě vroucněji. Radostně objímám kříž a osměluji se líbat tvé božské rány. Líbám rány tvých přesvatých rukou na smír za ty, kdo páší zlo.

Líbám čelo rozdrásané trním na smír za ty, kdo na tě buď vůbec nemyslí, nebo myslí jen tehdy, když tě urážejí. Líbám ránu srdce tvého na smír za ty, kteří tě buď nemilují vůbec nebo jen málo tě milují.

Ale to nestačí. Toužím celému svému životu vtisknouti pečeť tvého utrpení. Jsem ovšem samá nicota a bída. Jedna myšlenka však mě utěšuje. Myšlenka, že na hostii stačí trochu obilí, trochu pomletého obilí. Hostie je maličká: Přičiním se, aby můj život byl skrytý a pokorný. Pán Ježíš „musí růsti, já pak se menšiti”.⁴⁰ Je bělostná: Mým ideálem bude čistota andělská. Dá s sebou činiti, co kněz chce: Přičiním se ve všem o dokonalou poslušnost.”

Sliby řeholní žádají už samy sebou, aby se duše zasvětila životu ukřižovanému. Ale nejedna osoba řeholní se snaží ještě o víc. Volí si oběť za vůdčí myšlenku každého skutku: oběť bez úlevy a co největší, oběť ustavičnou, radikální, s Kristem za duše. Touží, aby s Ježíšem Kristem se mohla dělití nejen poněkud, ale do písmene a co nejvíce o jeho vykupitelskou oběť.

Než nemluvíme o duších zvlášť vyvolených. Mluvíme o povolání řeholním vůbec a pravíme: V každém povolání můžeme a máme býti smírnými oběťmi.

Zříceniny a trosky se kupí, není však dělníků, aby je odklidili. Kdosi se zastavuje a promlouvá: „Ano, někdo by se o to měl postarat. Ale proč bych to měl býti já?“

Jiní — je jich málo — praví pokorně, ale odhodlaně: „Měl by se o to někdo postarat. Proč ne já?“ A odcházejí. To je řeholní povolání, vnuknuté touhou po smíru.

Takové odhodlané duše jdou za svým řeholním povoláním přese všechny překážky. Někteří je chtějí zadržeti, ale ony odcházejí přece. „*Mistr je tam a volá tebe!*“⁴¹ Drahé svazky rodinné se musejí přetrhati. Co na tom? S pomocí Boží se přetrhají. „Kdybych měla sto otců a sto matek, přece bych byla odešla!“ praví sv. Jana z Arku. Mluvme jak ona! Sto matek. V podobných okamžicích bývá dost, máme-li jednu. Ale odcházíme přece. Bolest nepřekáží odhodlanosti. „Musím býti u Krále!“⁴² to je poslední slovo všech duší, které

zaslechly volání: „Pojď, dcero Boží, pojď!“
Bůh jim dodá odvahy, aby uposlechly.

Svět tomu nerozumí. Svět takovým věcem vůbec nerozumí. Vidí-li to, brouká: „Bláznovství!“ jestliže vůbec ráčí něco říci.

Bláznovství? Ano! Ve francouzském parlamentě hájil jednou kněz Gayrand jednu kongregaci, kterou chtěli z Francie vypuditi. Připomínal šlechetnou velikost vyvolených duší, které opouštějí svět a jsou hromosvodem Boží spravedlnosti, vedouce život ukřižovaný s Kristem. Mluvil o řeholních bratřích sv. Jana, kteří tráví život ve službě choromyslných. Zmínil se o Malých sestřích chudých, které se živí zbytky jídel po svých „stařečcích a stařenkách“ a žijí s nemocnými jen z almužen.

„Ale ti lidé jsou blázni!“ zvolal kdosi na levici. „Ano, pane Allemane,“ odvětil P. Gayrand vztyčiv se, aby lépe změřil mravní maličkost toho, kdo jej vyrušil. „Ano, ti lidé jsou blázni. Jejich bláznovství je známo již dávno. Sv. Pavel je nazval „*bláznovstvím kříže*.“⁴³

Bláznovství existuje, ale ne tam, kde si to představuje svět.

Bláznovství kříže! Všichni, koho zachvátilo toto bláznovství, viděli kdysi Ježíše Krista jako muže bolesti kráčet cestou křížovou. Pravil jim tiše: „*Pojď, následuj mne!*”⁴⁴ A hned v nich vznikla touha odevzdati mu naprosto celou svou bytost, jemu se ponechat, s ním trpěti, provázeti ho všude, i na horu Olivetskou, až k *Ecce homo*, až na kříž, kde zbrocen krví za nás umírá.

Jak často jsme již pozorovali kříž! Ale dosud nikdy jsme mu zcela neporozuměli. Zvyk často naň patřiti nám překáží jej viděti.

Pohlížíme-li na kříž s pravým pochopením, nemáme odvahy žíti bez kříže. Jedné nastávající karmelitce popisovali přísný život v klášteře, aby jí život řeholní vymluvili. „Budu míti v cele kříž? — „Ano.” — „Tak to mi stačí úplně. Nic mi nebude těžké.”

Tajemství smírných povolání jest: Ježíš byl chudý, zvolím též chudobu. Ježíš trpěl, obejmú utrpení. On byl poličkován, přijmu pohrdání, vyprahlost, zapomenutí. Kristus byl ukřížován, chci kříž.

Jednoho dne se zjevil sv. Marketě Marii Alacoque Pán Ježíš, drže v každé ruce obraz. Jeden z nich představoval nejšťastnější život, jak jen si Marketa Marie mohla pomyslet; druhý předváděl bytost pohrdanou, trpící pokořováním, potupami, odporem a nejrozmanitějším utrpením na těle i na duši. Božský Spasitel se jí tázal: „Který si vybereš?“ Bez rozpaku vztahuje světice ruku po utrpení.

S počátku hledala sv. Marketa Marie svatost nepřiliš bolestnou. Přiznává se, že hledala v životech svatých, kdo z nich netrpěl. Nenašla ho a musila uznati, že takového světce vůbec není.

Ctih. M. Marie Deluil-Martigny říkávala: „Jestliže mi Pán Bůh dovolí, abych si vybrala, přijmu raději kříž bez útěchy než útěchu bez kříže.“

Odkud tato zvláštní náklonnost, ta neobyčejná záliba, ač utrpení se tak protiví přirozenosti? Je to tím, že duše poznala, že jediné utrpení ji může spojit s Ježíšem Kristem, jenž jest jí vším. Ve všem ostatním je vzdálenost příliš veliká: nekonečnost — nicota; nesmírné bohatství — na-

prostá chudoba! Jak je zde možno se sblížit? A přece, Bůh-člověk, Ježíš Kristus, je mužem bolesti. Svou bolestí se k němu blížím. Cestu, kterou prošel, aby přišel ke mně, může projít i má duše, aby přišla k němu.

Huysmans praví, že skoro všichni služebníci Kristovi jsou jeho smírnými oběťmi. To však nebývá jejich jediným úkolem. Někteří mívají ještě poslání osobní: obracet hříšníky, kázat lidstvu, povznést v řádech pokleslou kázeň nebo ještě jiné úkoly, o kterých ví často jen Bůh. Všichni však jsou pozváni, aby do společného pokladu Církve sv. přinesli svůj podíl utrpení. Na všech se žádá, aby podali božskému Mistru oběť jako neomylný důkaz pravé lásky.

Ale i mezi světcí a světicemi jsou duše ještě zvlášť vyvolené na smír. „Ještě víc utrpení!“ šeptá umírající svatý František Xaverský. „Trpěti a býti pohrdánu!“ praví sv. Jan z Kříže.

Uvádíme v tomto díle příklad několika smírných obětí mezi kněžími; můžeme k nim přidati ještě bl. Colombièra, du-

chovního vůdce sv. Markety Marie Ala-coque, M. Olier, P. Surina, P. Ginhaca; z laiků zvláště Lva Duponta, světce tour-ského.

Nicméně se zdá, že touha po smíru je vložena zvláště do srdcí žen. Huysmans to vysvětluje takto: „Zdá se, že Bůh jim zvlášť vyhradil úkol smíru. Mužové mívají úkol širší, hlučnější, působí více zevně: zakládají nebo reformují řády, obracejí pohany, působí výmluvně z kazatelen, kdežto pasivnější žena, jež ostatně ani nemá přístupu ke kněžství, trpí v ústraní. Pravda je, že její duše a povaha se více kloní k lásce, jest oddanější a méně so-becká než duše a povaha mužů. Je záro-veň citovější, přístupnější dojmům. U ní Pán Ježíš nalézá přijetí horlivější; je po-zorná, jemná, pečlivá, což muž — není-li sv. Františkem z Assisi — nedovede. Mezi nimi nalézá tedy božský Spasitel přečasto své vyvolené smírné oběti.

„Vždycky trpěti a umřítí!” praví sv. Te-rezie z Avily. „Ne,” opravuje sv. Magda-lena z Pazzis, „vždycky trpěti, ani ne-umřítí!”

Marcelina Pauperová, jež se obětovala Bohu na usmíření za urážky nejsvětější Svátosti, se přiznává: „Můj život je sladký očistec, v němž tělo trpí, ale duše se raduje.“ Sv. Lidvina praví v nejkrutějších bolestech: „Nelitujte mne, jsem šťastna! A kdyby mi stačilo pomodliti se jedině Zdrávaš, abych byla uzdravena, nepomodlila bych se je.“

Ať si někdo nemýslí: „To bývalo dřív, takové duše teď už nejsou!“ Ale jsou. Jedna z nich praví: „Potřebuji trpěti a chci trpěti, poněvadž Ježíš trpěl pro mne a poněvadž Bůh toho žádá na smír za zločiny světa. Chci trpěti, protože utrpení je nej-mocnější modlitbou, protože bolest očiš-ťuje, povznáší, protože v ní je štěstí. A má duše žízní po pravém štěstí. Trpěti, trpěti třeba sto let, je-li třeba, pro záchranu duší a pro slávu Boží!“

Kolik je duší neznámých světu, zná-mých toliko Bohu samému, které se obě-tují z celého srdce na smír! Z těch, které Bůh světu zjevuje, aby jej posilnil a snad i zahanbil, uvádíme kromě sv. Markety Marie Alacoque zvláště M. Marii od bož-

ského Srdce Droste-Vischeringovou, M. Kláru Moesovou, M. Fidelii Weissovou.

Budme si vědomi, že prvními a nejúčinnějšími dělníky pro království Boží jsou vždycky ti, kteří trpí a usmiřují.

III

DUŠE KNĚŽSKÁ A SMÍR

G. Goyau nazývá mši sv. nejdůležitější událostí lidských dějin a dodává:

„Každého dne působí kněz, že Bůh Vykupitel účinně zasahuje do osudů lidské společnosti. Svrchovaným úkonem vkládá Boží výkupné do vzpoury našich každodenních hříchů. Nad chaos chyb veřejných i tajných pozdvihuje oběť.

Na většinu lidí činí toto pronikání lidských dějin mnohonásobnou a jedinou božskou obětí dojem všedního obřadu. Přece však skrze kněze mají účast při tom, když se opakuje rozhodná hodina; v kterou naší hříšné zemi spravedlivě vyděděné byla vrácena plnost nadpřirozeného

života dvěma zázraky: vtělením a vykoupením. Kněz je dělník, jehož si Bůh vyvolil, aby pokračoval v smírném díle Vykupitelově, a ani sebe větší pozemská katastrofa by ho neměla vyrušiti z této úlohy, jež se v den jeho kněžského svěcení ztotožnila s jeho životem věčným.”

Nelze vyjádřiti méně slovy velikost a odpovědnost kněžství. Co je kněz? Pokračovatel Ježíše Krista. Ježíš Kristus přišel na svět, aby byl svému Otci veleknězem, schopným klaněti se jeho velebnosti a usmiřovati ji tak, jak bylo třeba. Kněz má tedy napodobiti Ježíše Krista a obětovati se s ním v oběť klanění a smíru. Má tedy býti s Ježíšem Kristem hostií, obětí. Jen z polovice rozumí svému úřadu, jestliže přijímaje činnou úlohu Ježíše Krista a stává se rozdavatelem Těla, slova a odpuštění Kristova, nepřijímá zároveň jeho úlohu obětní.

Zde na zemi žil božský Spasitel po celý svůj život jako hostie, jako oběť. Ale to neuspokojilo jeho touhy. I rozhodl se, že prodlouží svou oběť prostřednictvím kněžství. Proto ustanovil mši sv., při níž se

nekrvavým způsobem opakuje krvavá oběť na Kalvarii.

Na Golgotě byl Ježíš Kristus mezi nebem a zemí ochrannou zdí mezi Boží spravedlností a lidskými hříchy. Otec nebeský se zřetelem na jeho rány a na jeho prolitou krev přijal jeho prostřednictvím. Při mši sv. Ježíš Kristus je rovněž hradbou mezi spravedlností Boží a hříchy lidskými. Každé pozdvihování vyrovnává množství našich nízkostí a našich pádů do hříchů, a to proto, že síla přesvaté krve a svatých ran je táž.

Není dvojí oběť. Je to táž oběť jako na Kalvarii, jen se jinak projevuje. Koncil tridentský o tom mluví velmi přesně. Táž oběť, týž kněz jako na kříži, jen způsob obětování je rozdílný. Na kříži oběť krvavá, na oltáři táž oběť, ale nekrvavá.

Ale kolik lidí je přítomno mši sv., a nemají tušení o tomto přesvatém tajemství! Jestliže se modlí, čtou snad všelijaké modlitby, které se hodí i na jinou dobu. Někteří znají výraz „nejsvětější oběť,” ale nevědí, jak jistá a hrozná je to skutečnost.

Vypravuje se o dobrosrdečném venko-

vanu, který v neděli při mši sv. obrácen zády k oltáři uctíval starý misijní kříž, zavěšený na pilíři, a na upozornění, že Pán Bůh je na oltáři, odpověděl: „Váš snad ano, ale můj je zde.“ Tak smýšlí více lidí, než si myslíme. Ale i ti, kdo vědí, že oběť na oltáři je táž oběť jako na Kalvarii, zdali jsou si vědomi, že jsou přísně povinni se obětovati se sv. hostií, jež se obětuje Bohu, chtějí-li býti mši svaté přítomni v duchu Církve a podle úmyslů Ježíše Krista?

Avšak potřeba spojití při mši sv. své obětování s obětí Kristovou plyne z množství dokladů, čerpaných buď přímo ze samého pojmu mše svaté a jejího trvání od nejdávnějších dob, nebo z katolické tradice od počátku, z obecného učení otců o Eucharistii, z liturgie mše sv. atd. Ať sestoupíme jakkoli daleko v dějinách svátostné oběti jako úkonu pobožnosti, vidíme, že oběť jest obětována za přítomné, aby Bohu vzdali hold své úcty a smíru. Toto zastoupení by bylo úkonem čistě vnějším, kdyby věřící projev své zbožnosti a lítosti neskládali Bohu prostřednictvím kněze a s knězem.

V Starém zákoně každý vkládal ruku na oběť na znamení, že se s ní spojuje. Nyní činí kněz totéž a praví v množném čísle: „Tuto tedy oběť *služebnosti naší, ale i veškeré čeledi své prosíme, Pane, abys usmířen přijal*”⁴⁵ Mnoho modliteb při mši sv. má za účel vyjádřiti spojení kněze a věřících se Spasitelem, malých obětí s velkou Obětí: „*My, služebníci tvoji, ale i lid tvůj*”⁴⁶

V prvních dobách křesťanských každý věřící přinesl svou oběť, část chleba a vína, která měla býti proměněna, jako symbol své duchovní účasti při oběti. Ježíš Kristus je celý toliko se svým mystickým tělem. Jeho oběť bude tedy jen tehdy celá, spojí-li se oběť kněze a věřících s jeho obětí.

Bohužel však přemnoho křesťanů je daleko od tohoto ideálu, který by měl býti pravidlem každého křesťana a tím více pravidlem každého kněze. Jak krásným divadlem by byla Církev svatá, kdyby všichni křesťané — a můžeme říci, kdyby všichni kněží — rozuměli takto zákonu své oběti!

Kněz, který by plně rozuměl mši sv. a

plně ji prožíval, činil by všechno se svou Hostií a nečinil by nic bez ní. „*Per Ipsum, et cum Ipso, et in Ipso!*” „Všechno skrze Ježíše Hostii, s Ježíšem Hostií, v Ježíši Hostii!” Žítí, a nežítí životem ustavičné oběti, nemělo by pro něho smyslu.

Ovšem, je možno, že jsa sláb často ochabne. Ale jeho ideálem vždycky zůstane: „Býti mužem nejsvětější oběti, mužem oběti!” Sestra Mons. d' Hulsta poslala mu k jeho svěcení na podjáhenství obraz, na jehož rub napsala: „Nebud' takovým knězem, že bys nebyl hostií!”

Ale nejen pravé a plné pochopení *mše sv.* by mělo přirozeně vésti každého křesťana a tím spíše každého kněze, aby se nabídl Bohu v oběť po každé, když je přítomen mši sv. nebo když ji slouží. Pravé a plné pochopení *sv. přijímání* by mělo rovněž nutiti každého věřícího, a tím spíše kněze, aby se Bohu nabídl po každé, když se mu dostává štěstí přijímati Ježíše Hostii.

Jest dvojí způsob *sv. přijímání*, stejně podstatný, stejně dogmatický, přijímání jako spojení s životem Ježíše Krista a při-

jímání jako spojení s jeho obětí, s jeho smrtí. V praxi však tyto dva principy nejsou stejně zvykem. Většina komunikantů, přistupující k stolu Páně, touží spojit se s životem Spasitelovým. Kolik jich zná a vyhledává účast v jeho *oběti*, v jeho *smrti*?

„Nezapomínejte,” pravil apoštol ke Korintským, „že při každém sv. přijímání smrt Páně zvěstujete.”⁴⁷ Následování Krista nemluví jinak: „Já jsem rukama rozpjatýma na kříži a tělem obnaženým sebe samého Bohu. Otcí za tvé hříchy dobrovolně obětoval tak, že na mně nic nezůstalo, co by nebylo obětí na usmíření Boha: A tak se mi musíš i ty každodenně při mši sv. obětovati se všemi svými silami a pocity, co můžeš nejvroucněji, v oběť čistou a svatou.”⁴⁸

Sv. Pavel ještě praví: „Nejsou-li ti, kteří jedí oběti, účastni oltáře?”⁴⁹ Jísti oběť bylo tolik jako položití sebe sama na oltář a chtít, aby nás považovali za část oběti. Korinťané to věděli. Apoštol toliko připomíná, že v Novém zákoně tomu není jinak a že účinek naší účasti při oběti jest, spojit se s Kristem ukřižovaným, spolčiti se s ním.

Přijímání jest tolik jako státi se s hostií jedno, duchovně se s ní obětovati, tedy nabídnouti své tělo, aby „bylo ukřižováno i s vášněmi a žádostmi,”⁵⁰ obětovati svůj život, své práce, bolesti, modlitby Ježíši Kristu a prositi ho, aby nás pronikl svým duchem obětním. Ve styku se sv. Hostií očistíme a posvěťme své náklonnosti a své myšlenky, své srdce, svou duši, své tělo, a ukládejme si proto potřebné oběti!

Sv. přijímání nemá býti toliko pokladem, který přijímáme, nýbrž i pokladem, který dáváme. Není toliko přijímáním Hostie, nýbrž také darováním hostie. Oběť oltářní přijímáme hodně jen tehdy, když sebe samy obětujeme v oběť na oltáři v duchu zbožnosti a lásky.

Tato dvojí funkce věřících při mši sv., která z nich činí obětující a obětované, je tak skutečná, že by se nám liturgie oběti zdála jinak nepochopitelná.

Od toho dne, kdy kněz sám bude lépe proniknut tímto učením sv. apoštola Pavla, bude se cítit povolanějším, aby věřícím kázal o nutnosti obětovati se s Ježíšem Obětí po každé, kdykoli se k němu blíží.

Není dosti smírných obětí. Není to proto, že není dosti kněží, kteří by hluboce chápali smír? Jak by to chápali věřící, když to nevědí kněží, rozdavatelé Slova? Nebo jestliže to vědí, nežijí podle toho a nesnaží se ze všech sil, aby podle toho naučili žítí duše kolem sebe.

Jeden vynikající kněz píše o této věci: „Při svých eucharistických kázáních směřujeme hlavně k tomu, abychom na oltářích ukazovali živou památku smrti božského Spasitele, abychom vkládali do duší toho ducha obětního, který z nich učiní oběti s Ježíšem v jejich denním životě. Kdybychom jednali jinak, zeslabovali bychom tento článek víry a spásy. Kažme o něm, ale kažme všechno! Kažme o kříži, jenž vábí po všechna staletí, a dnes víc než kdy jindy, duše vyvolené, duše čisté a ušlechtilé, které zahořely láskou k utrpení, toužíce pokračovati v utrpení Ježíšově! Kdo vypoví krásu a plodnost kříže, vládnoucího nad celým světem křesťanským? Kdo vypoví krásu a plodnost duší vyvolených, které čerpají ze sv. Hostie ducha obětního, a které jsouce obětovány s Ježí-

šem, jsou vůní a spásou naší ubohé země? — Dej nám, ó Ježíši, ať náležíme k těm duším! Dej, ať jich přibude naším poučováním a vedením!”

V této době, kdy zvláště zkvétá úcta k nejsvětější Svátosti, kdy Sv. Stolica všemožně podporuje časné a denní sv. přijímání, pracujme o to, aby všichni, kdo se blíží k stolu Páně, přicházeli k němu *v duchu oběti*, aby žili umrtveně, objímali s láskou tisíceré příležitosti k sebezáporu, které se denně naskytují!

Nejtrpčí kapka smutku, v němž tone božské Srdce Ježíšovo, má původ v tom, že duše, které mu náležejí, jsou sobecké, že zapomínají, že jsouce doplňkem utrpení Kristova za svět, nenáležejí sobě samým. Mnoho duší, které často přistupují k stolu Páně, by mělo větší užitek, kdyby sv. přijímání přijímaly pro božské Srdce Ježíšovo a ne pro sebe; to jest, kdyby nemyšlily tolik na sebe, a hledaly především zájmy Boží.

Eucharistická zbožnost takové duše se přibližuje tomuto ideálu. Obětní oltář je vždycky velkou školou obětní.

Ostatně kněz sám ví, že jeho první touha po kněžství byla u něho vlastně vroucí touhou obětovati se. Ví, že jeho odhodlanost, zůstatí kněžství věrným, splývala v den svěcení se slibem úplného obětování sebe, s vědomím oběti.

Kdo vypoví, co již v dětské duši klíčí při četbě životopisu sv. Františka Xaverského, P. Damiána, apoštola malomocných, nebo sv. faráře arského? *Nedovedu i já, co oni učinili pro Krista? Vzorná matka již malé děti učí pozorovati kříž a dětské srdce chápe, že, když Pán Ježíš se obětoval za ně, tak i ono by se mělo obětovati pro něho. Jak by bylo možno míti se dobře, když Pán Ježíš se měl tak zle?*

Někteří rodičové se o výchovu svých dětí v té věci vůbec nestarají. Jiní však vedou děti pečlivě k tomu, aby si ukládaly maličká pokání za své chyby, aby se dovedly zapíratí, a vysvětlují dětem nejen dřívější utrpení Spasitelovo, ale i nynější utrpení Církve Boží. I když o tom nemluví výslovně, přece dětem nepřímou projevují, že Bůh od nich později také něčeho požádá.

Vě Francii při zabírání církevního majetku vzal s sebou jeden otec synáčka, když šel do kostela protestovati, a v okamžiku, když se nepřátelé dobývali na bránu, zvedl ho nad hlavu, aby dobře viděl, jak se hájí svobody Boží.

Matka Msgr. Quéléna vedla za revoluce svého synka do žaláře karmelitánů, aby viděl, jak se zachází s kněžími Kristovými.

Kněz ví, že zaslibuje se kněžství, zasliboval se zároveň oběti. „Přijmi moc obětovati božskou obětí,” pravil mu biskup. Čehokoli se dotkneš, pateny, kalicha . . . , pomysli, že se dotýkáš náradí své oběti. *Imitamini quod tractatis*. Tvým úkolem bude dotýkati se Hostie. Pamatuj, že musíš následovati toho, co denně držíš v rukou, a žíti rovněž jako oběť. *Quatenus mortis dominicae mysterium celebrantes, mortificare membra vestra a vitiis et concupiscentiis procuretis*. Kristus zemřel. Třeba žíti umrtveně jako oběť s jeho obětí. Jinak nebudeš pravým knězem. Tvou hlavní starostí má býti, abys zladil svůj život podle života Kristova.

M. Olier vypravuje, že míval radost,

když mohl do kostela nahlížeti štěrbinami ve dveřích. Vida hořící lampy říkával: „Ach, jak jste šťastny, že se můžete zcela stravovati k slávě Boží a hořeti věčně k jeho poctě!” Takto se stravovati jest úkolem kněží. Je-li řečeno všem křesťanům, že mají vydati své tělo v oběť živou,⁵¹ tím více se to vztahuje na kněze, kteří praví každého dne: „Toto jest tělo mé!”

Svatí kněží nám dávají krásné příklady, kterak jednati v praxi v tomto duchu oběti, o němž vědí, že je základem kněžství.

P. Perreyve žádá od Boha v den svého svěcení trojí milost: aby se nikdy nedopustil velké chyby, aby vždy zůstal knězem pokorným a aby směl svou krev prolíti pro Ježíše Krista. Než odevzdal Bohu svou šlechetnou duši, napsal o kněžské smrti rozjímání, kde praví, že kněží mají na smrt hleděti jako na jeden ze svých kněžských úkonů. Je to jejich poslední mše sv. Mají své umírání začít v čistotě, pokračovat umrtvováním a skončiti skutečnou smrtí, která jest jejich poslední obětí. — V tom se mají cvičiti od počátku, aby zemřeli jako božský Spasitel.

Mnoho kněží, kteří musili ve Francii do války, tušíce, že Bůh asi od nich požádá oběť života, nabídli se mu celým srdcem v oběť dokonalou. P. Gilbert de Gironde píše: „Jak je to krásné umřítí mlád jako kněz, jako voják v bitvě, na pochodu k úto-ku, v plné službě kněžské, dávaje snad rozhřešení, prolíti svou krev za Církev, za vlast, za přátele, za všechny, kdo mají v srdci týž ideál jako já, a také za jiné, aby poznali radost, která plyne z víry!”

P. Liégeard napsal: „Obětuji svůj život, aby se rozptýlila nedorozumění mezi fran-couzským lidem a kněžími.” A jiný semi-narista: „Proste, ať je má oběť dokonalá. Co záleží na životě, který by mě čekal v budoucnosti, co na duších, které bych měl později zachrániti, chce-li nyní Bůh, abych zemřel na smír?”

P. Buathier napsal v své knize „Le sac-rifice”: „Neznámá duše opouští tento svět. Na sto kroků již ji nikdo nezná a nikdo se po ní netáže. Sotva nejbližší sousedé si vypravují lhostejně, že zemřela, a brzo i těch pár přátel a známých na ni zapo-míná. Bůh však nezapomíná. Zná a miluje

tuto pokornou, čistou duši. V své skryté samotě byla stále spojena s Ježíšem a s jeho velkou smírnou obětí na Kalvarii. Věděla, že se tím její všední život stává neobyčejně záslužným. Věděla, že svým spojením s obětí Kristovou může shladiti nejen vinu svou, ale také hříchy jiných, a že svou smrtí s Kristem a pro Krista dá mnoha jiným duším život. Proto spojení s Kristovou obětí na kříži bylo jediným předmětem jejího myšlení i chtění. A Bůh přijal její oběť milostivě a její poslední trpká úzkost smrtelná byla ozářena odleskem nesmrtelné slávy a věčného míru.

Této věrné následovnici Ukřižovaného byla smrt úkonem nejvyšší, nejvroucnější lásky. My, všední lidé, nedovedeme to chápati, můžeme se tomu jen podivovati. Andělé Boží však blahoslaví tuto duši a její ukřižovaný božský Snoubenec vkládá jí na hlavu korunu nevýslovné slávy.”

Smrt těch, kdo se takto obětují v oběť smírnou se svým božským Mistrem, není nic náhlého, co přichází z nenadání, ale něco, co je připraveno a chtěno. Není improvisací, nýbrž jen důsledkem. Jestliže

se obětujeme denně ve všedním životě umrtvováním, čistotou, pokorou, horlivostí, jistě budeme připraveni, aby se naše oběť projevila tak samovolně, šlechetně, dokonale také v poslední minutě, jež uzavírá život. Tyto hrdinné duše jen proto umíraly tak, jak jsme vypravovali, že se na to dlouho připravovaly.

KNIHA TŘETÍ

JAK USMIŘOVATI?

Všichni křesťané mají usmiřovati, ale ne všichni stejně. Matka rodiny na příklad může býti smírnou obětí, ale ne tak jako řeholnice. *Povinnosti stavu, vedení milosti a poslušnost* jsou činitelé, kterými je třeba se řídit a kteří udávají míru pro každého z těch, kdo jsou ochotni kráčetí královskou cestou smíru.

Podle velkodušnosti větší nebo menší lze pozorovati dva stupně v tom, jak se duše obětuje myšlence smíru. A to: smír v křesťanském životě obyčejném a smír v křesťanském životě dokonalém.

I

JAK USMIŘOVATI V KŘESŤANSKÉM ŽIVOTĚ OBYČEJNÉM?

Myslívá se, že smíru se lze věnovati jen v životě řeholním, přísnými kajícnostmi.

Avšak není tomu tak. Smír nezáleží tak v počtu úkonů jako spíše v duchu.

Proto si musíme na prvním místě uvědomiti, že jest jeden ukřižovaný Bůh, ukřižovaný pro nás, a že jsou kolem nás duše, které hynou, a že je těch duší veliké množství. To se nezdá ničím, ale kolik křesťanů to neví! Žijeme-li pod vlivem těchto myšlenek, máme ducha smíru.

Kanovník Leroux praví: „Život smíru není sám o sobě zvláštním útvarem křesťanského života, ale ani není životem obyčejným. Není u všech věřících, poněvadž vyžaduje uskutečnění křesťanského ideálu, což je vzácnější, než si myslíme, a poněvadž ne každá duše, která pracuje o svém posvěcení, se kloní k zvláštnímu smíru.”

Křesťanská duše, ovládaná myšlenkou smíru, je si vědoma, že především musí býti věrna úmluvě křestní, přikázáním Božím a církevním, ne věrna způsobem jakýmkoli jako většina lidí, ale věrna dokonale, bez okolků, bez ústupků v životě soukromém, rodinném i společenském. Má při tom dosti příležitosti, aby dokázala

svou víru způsobem až hrdinným. Ale co vše nečiní lidé kolem nás pro svět, pro módu! A pro duše, pro Ježíše Krista?

Vytkli jsme již, že někteří křesťané se snaží udělati si náboženství, které by nebylo příliš nepohodlné. Kříž Spasitelův však je kříž, který křížuje. Jak málo mu rozumí křesťané, kteří se pečlivě chrání i nejnepatrnějšího pokání, které nařizuje Církev!

Dále si musí duše ovládaná smírem býti vědoma, že má v tom duchu přijímati oběti, které jí ukládají okolnosti. Jest jich víc než dosti: chudoba, nemoci, úmrtí, zármutek, pokořování atd. Život jest jimi přeplněn.

Lidské radosti v životě jsou jako kameny v brodě; vratké a daleko od sebe. Stoupneme-li na jeden, musíme rychle skočiti na druhý, pak na další atd. Škoda jen, že tak málo lidí dovede těžiti ze svých slz a utrpení! S kapitálem bolesti, jež nám život podává, mohli bychom získati nesčetné zásluhy. Ale většina lidí na to ani nemyslí. — Kříže, jež by jim mohly býti zdrojem zásluh pro nebe a pro duše, jsou

jim jen příležitostí k netrpělivosti a k hříchu.

Nenaříkáme si hned a neútočíme na Boha, jakmile se nás bolest jen dotkne? Pán Ježíš pravil k sv. Gertrudě: „Byl bych velmi rád, kdyby moji přátelé byli přesvědčeni, že, nutím-li je někdy, aby mi sloužili s námahou, jako na své útraty, činím to vždy jen k jejich většímu dobru. Chtěl bych, aby v svých bolestech spatřovali důkaz mé otcovské dobroty.”

Vyvolené křesťanské duše božskému Spasiteli rozumějí.

Ampèrovi onemocněla nebezpečně nedlouho po svatbě jeho mladá choť. Ampère píše u veliké úzkosti: „Můj Bože, děkuji ti. Cítím, že chceš, abych žil jen pro tebe, abych ti zasvětil celý svůj život. Odejmeš mi všechno mé pozemské štěstí? Tys pánem všeho, můj Bože. Mé chyby zasluhují toho trestu. Ale snad uslyšíš ještě hlas svého milosrdenství!” — Jakou sílu může dáti hluboká víra lidskému srdci!

Jedna matka se dovídá, že její syn je

hrozně raněn granátem, že však trpí hrdinně. Píše: „L. trpí s Pánem Ježíšem právě mučednictví. Děkuji Bohu, že ho připojuje k vykupitelskému utrpení na Kalvarii. My v své bolesti nechápeme milosrdenství, které je skryto ve zkouškách. Ale myslím, že v nebi uvidíme cenu těch bolestných obětí.” Raněný chtěl býti knězem. Matka o tom praví: „Což na tom, obětujeme-li se Bohu tím neb oním způsobem? Jen když si Kristus Pán vezme, co chce, a jen když má ze svého stvoření všechnu slávu, kterou si přeje. Nemůže-li L. býti knězem, bude obětí, jako byl Pán Ježíš. Kdo by si tedy naříkal, že se s ním jedná tak jako se Synem Božím?”

Za nějaký čas potom padl i jeho bratr. Matka praví oddaně toliko: „Dostali jsme ho od Boha, abychom ho vedli k nebi. Jest již u cíle. Je to tak prosté, ale nám je to velmi těžké, protože naše víra je ještě slabá.”

Kolik matek, sester, kolik manželek a snoubenek odsoudila válka k bolestným obětem! Kéž by měly odvahu proměnit oběť *uloženou* v oběť *dobrovolnou* a říci

Bohu: „Děkuji ti, Pane, žes mě tím připojil k svému kříži. Chtěl jsi jeho krev. Chceš mé slzy. Dávám ti všechno. Sama od sebe snad bych nebyla měla odvahu ti říci, aby sis ho vzal. Nyní, když jsi mi jej odňal, chci míti odvahu, abych ti řekla, žes to tak dobře učinil. Budu aspoň šeptati: „Amen, dobře je to tak!“

P. Ramière praví: „Duše se může spojit s Bohem modlitbou, může se s ním spojit prací, ale utrpení, které jsme přijali podle úmyslů Božích, které jsme Bohu obětovali, které milujeme pro Boha, spojuje duši s Bohem nejvroucněji. Takové utrpení je nejlepší ze všech modliteb, nejplodnější ze všech prací.“

Také jiní učitelé duchovního života praví, že nejlepší jsou kříže, *kteří jsou nám uloženy*. Kříže, které si sami vybíráme, jsou vždycky trochu něžné, protože jsou naše, jsou tedy méně kříže. Pokořme se tedy a přijímejme ochotně utrpení, které se nám ukládá proti naší vůli.

Je dobrovolné pokání vyhrazeno jen osobám řeholním? Někdo si to snad myslí. Ale v době, kdy tolik lidí myslí jenom na

smyslné rozkoše, jistě by smírným obětem nepoškodilo trochu dobrovolného umrtvování smyslů. Ovšem, třeba při tom míti stále na zřeteli povinnosti stavu a úsudek duchovního vůdce.

Sv. farář arský jednou pravil: „Nabíd-
něme se někdy Pánu Bohu na týden nebo
na čtrnáct dní na smír za obrácení hříšník-
ů; trpme na ten úmysl beze stesku zimu
a horko; odepřeme si ukojiti v tom neb
v onom zvědavost, zřekněme se společ-
nosti, která by nám udělala radost! . . .”

To prospívá velkodušnosti. Zdá se, jako
by nám vzházelo nové světlo. Najednou
počínáme viděti mnoho příležitostí k odří-
kání, kterých jsme dřív ani netušili. Možná,
že konečně dojdeme i k poznání, že jakási
míra tělesného dobrovolného umrtvování
také vlastně náleží k životu.

Prostředků k smíru máme tedy dosti.
Tak co ještě chybí? Nedostává se duší,
které by těch prostředků chtěly užívat,
které by se odhodlaly bojovati nejen proti
hříchu, ale i proti nedokonalostem, které
by energicky vykonávaly ne cvičení ne-

obyčejná, nýbrž v jednotvárném denním životě pečlivě plnily nejmenší povinnosti v duchu smíru.

Velká láska se měří právě maličkostmi. Konati velké věci není těžké, k tomu se kloníme. Ale věci obyčejné, všední, vyžadují, abychom zapomínali na sebe. A toho je schopno jen málo lidí.

Msgre Ségur praví: „Naše posvěcení je stavba z písečných zrneček a z vodních kapek. Potlačiti zvědavost, zadržeti slovo, přerušiti řádek, utlumiti vzpomínku, milý dopis přečísti zběžně a odložit, uklidniti chvat, zachovati trpělivost při dotěrnosti, při dlouhé chvíli, nebo: okamžitě potlačiti náladu, odepřít si zbytečné vydání, jemně rozptýliti smutek, zmírniti radost pohledem na *božského Hosta naší duše*, překonati odpor: toť samé nicotky, jichž lidské oko nevidí, ale předobře je vidí vnitřní pohled Ježíše Krista. Tomu třeba věnovati pozornost. Jsou to projevy věrnosti, maličké, a přec velmi veliké a převádějí na duši proudy milosti.”

Jak jsme ubozí, když podle takových nepatrných sebezapírání se měří naše ce-

na! Ale je tomu tak. Dokud je člověk dítětem, zdá se mu docela snadné státi se hrdinou neb mučedníkem. Ale čím více dospíváme, tím více chápeme cenu prostého ctnostného úkonu, i to, že jen Bůh nám může dáti sílu, abychom jej vykonali. Budme věrnými dělníky nepatrných úkolů! Neříkejme: Čím a jak mám usmiřovati? Jsem tvor tak nepatrný, tak všední, že nemohu než říci s prorokem: „*Aj, neumím mluvit, nebo dítě jsem já.*”⁵² Svatí mohou usmiřovati, ale já?

Jistě, my sami jsme pro smír nula. Ale *my a milost Boží*, kterou nám Bůh dal, když jsme se pokořovali pro své hříchy, doporučovali se mu se svou nemohoucností a projevovali mu své dobré touhy, to jest síla, to je cena větší, než si myslíme. Čím nasýtil Pán Ježíš na poušti pět tisíc lidí? Pěti chleby a dvěma rybičkami. V tom rovněž není poměru. Jedna svatá smírná duše praví: „Bůh, aby utvořil hostii, nebere k tomu zlato, stříbro a drahé kamení, nýbrž malý kousek chleba, něco velmi obyčejného a bezcenného.” Takto si pokora dodává odvahy. Slova ta jsou

nejvýše pravdivá a každému z nás do-
dávají útěchy.

II

JAK USMIŘOVATI V KŘESŤANSKÉM ŽIVOTĚ DOKONALÉM?

Některým duším prostřední oběť ne-
stačí. Příliš dlouho pozorovaly Ježíše Kri-
sta na kříži, příliš důkladně měřily hloub-
ku lidské bídy, a nemohou nezatoužiti,
aby se s Kristem staly výkupným za bliž-
ního, a to výkupným co možná největším,
tedy dokonalou smírnou obětí.

Jedna svatá duše píše důvěrně: „Jednou
mi božský Spasitel ukázal své bolesti a
dal mi poznati, že mi je dá všecky. Vědě-
la jsem dobře, že jich neobsáhnu tolik, co
on, ale pochopila jsem, že jich budu míti
vždy tolik, kolik jen možno.”

Býti obětí jako Ježíš Kristus! — To je
zvláštní sen, který si nevysvětlí ti, kdo
nerozumějí velkým věcem. Zdá se, že ne-
má smyslu, ale je v něm nejvyšší moud-
rost. Vyplnění toho snu dostane se jen

málo duším; je k tomu třeba tolik ctnosti a tolik milosti! Jenom duše zvlášť na smír povolané mohou býti dokonalými oběťmi.

K tomu, abychom se obětovali v oběť naprostou, nestačí horlivost jen citelná, ani okamžité zbožné nadšení, ani slib učiněný v den útěchy. Na klekátku, zdaleka se jméno „oběť“ zdá napsáno zlatými písmeny, zblízka, ve skutečnosti se píše krví; ne že by s ní musilo býti spojeno mučednictví tělesné, ale je v ní obsaženo tolik zkoušek, že, když se nahnou, dovedou zmásti každou naivní představu o oběti.

Msgre d'Hulst praví: „*Učení o smíru je podkladem každé pravé zbožnosti. Každý pravý vnitřní život — ve světě i v klášteře — obsahuje již sám sebou více nebo méně touhu obětovati se. Ovšem, řeholní život v kongregacích, kde smír je zvláštním cílem,*⁵³ jest obyčejným prostředím, kde se může rozvíjeti povolání pravé smírné oběti. Obyčejným, ne však jediným; též jinde — v klášteře i ve světě — jsou duše povolané k zvláštnímu smíru.”

Týž píše jedné duši, kterou vedl v du-

chovným životě: „Máme usmiřovati za mnoho hříchů a také, a to především, za hříchy ve svatyni a v klášteřích. Spasitel čeká náhradu od duší, které nezneužily zvláštních milostí. Jakou bolest mu působí ta pohoršení! Jen myšlenka smíru může zmírniti její hořkost. Kdybychom byli proniknuti tou myšlenkou, jak jinak bychom přijímali nepříjemnosti a hořkosti životní! Musíme usmiřovati věrností, trpělivostí, zbožností, láskou... Musíme usmiřovati skrze Pannu Marii, skrze svaté a světice Boží, obětujícíce jejich zásluhy, ctnosti, jejich lásku. Musíme usmiřovati svým utrpením, oddaností k své nemožnosti, přijímajícíce vyprahlost, strach, skleslost, únavu a říkajícíce: „Vše to jest dobré, chci to, není toho tak mnoho. Je lépe, když je to tak!“

Nesnáz dokonalé oběti nezáleží v tom, že se duše obětuje bez výhrady jedenkrát a že obětuje všechno, nýbrž v tom, abychom, když jsme se jednou úplně odevzdali, neubírali zas mnohokrát po troškách z toho, co jsme jednou obětovali.

Ustavičně ukrádati z oběti je zjevem až příliš lidským, i u těch, jejichž ctnost je velmi silná a vůle velmi pevná. A Pán Bůh dovoluje, že sebeláska na nás stále útočí, abychom měli ustavičně příležitosti k zásluhám. Kdyby stačilo obětovati se jednou, bylo by to opravdu velmi pohodlné. Ale dávat se každého dne a dávat se po každé zcela a úplně, to je právě naprostá, dokonalá oběť.

Podle sklonu své zbožnosti stanoví si některé duše prakticky v této naprosté oddanosti asi tento program:

Rozhodují se,

že nebudou v ničem hledati uspokojení vlastního, nýbrž výhradně uspokojení Boží a jeho nejsvětější vůli;

že moudře a v mezích poslušnosti budou přijímat a vyhledávat i nejmenší příležitosti k oběti, snažíce se o to, co se více líbí božskému Mistru;

že budou Pánu Bohu na smír působiti radost naprostou věrností v povinnosti a věrností k vnuknutím milosti, věrností v každé době, na každém místě, v každé práci, věrností dnem i nocí, věrností vnitřní i vnější;

že ze dvou věcí indiferentních nebo dobrých budou *volívatí vždy tu věc, o které poznají, že je dokonalejší* a Bohu milejší. Obyčejně to bývá věc, která nás více umrtvuje;⁵⁴

že se propůjčí a *nabídnou Pánu Ježíši*, jenž již nemůže trpěti, aby v nich trpěl k slávě nejsvětější Trojice a k spáse duší. Tato nabídka se může státi dvojím způsobem:

1. Duše se nabídne, že bude přijímati den ze dne s Pánem Ježíšem utrpení, které Boží Prozřetelnost předvídá a jí chystá od věčnosti. Tak se může státi dokonalou obětí v rukou Božích, *nevybočujíc při tom z mezí poslušnosti a všedního života.*⁵⁵

2. Nabízí se a prosí Boha, aby jí mimo obyčejný úmysl své Prozřetelnosti poslal na smír ještě více utrpení těla, ducha, srdce, ano snad i předčasnou smrt. Tento způsob smíru *vybočuje s obyčejné cesty*, proto podléhá klamům a je při něm potřebí velké opatrnosti jak u duše, tak u toho, kdo ji vede. Takovou nabídku na smír nesmí a nemá duše činiti bez výslovného dovolení moudrého a osvíceného duchov-

ního vůdce — a osoba řeholní bez výslovného dovolení svých řeholních představených.

Jest to nejkrásnější triumf Boží, že jsou na světě duše, které tím více touží, aby se jim vedlo špatně, čím více lidstvo touží, míti se dobře. Můžeme skoro říci, že Pán Bůh jásá, když najde takové duše, že nedolá touze, aby se učinil spoluvinným jejich žízňě poutření, kterou jim sám dal.⁵⁶

Takovou duši mučí nekonečné touhy, když většina lidí kolem ní netouží po ničem. Touží nenechatí Spasitele na kříži samotného, mírniti jeho bolesti, pykati za jeho rány množstvím obětí, jež vyhledává s láskou. Touží ukřižovati se s božským Spasitelem.

O jedné řeholnici se vypráví, že zvláštní milostí Boží pociťovala takovou bolest, když myslila na utrpení Páně, že se rozhodla raději se na kříž již ani nedívati. Někdo řekne, že je to přepjatá citlivost. Čemu se však ve skutečnosti máme více diviti: tomu, že se někdo nemůže podívati na kříž bez bolesti, anebo tomu, že všichni

se naň mohou dívati, a při tom zůstatí chladnými?

Svatí nemají té schopnosti jako my, aby jim to bylo jedno, vidí-li Pána Ježíše trpěti. Br. Alfons Rodriguez píše: „Zdá se mi, že, kdyby se toto soustrastné utrpení prodloužilo, že by se ani nejhroznější mučednictví nedalo přirovnati k této vnitřní bolesti. Je to táž bolest, kterou Ježíš pocítil na hoře Olivetské, když se modlil: „Smutná jest duše má až k smrti!”⁵⁷ A tehdy se Kristus Pán potil krvavým potem!” A svatý vrátný koleje majorské nabídl se nésti všechna utrpení, i pekelná, jen aby již nikdo Boha neurazil a aby již nikdo nebyl odsouzen do pekla.

Když byla sv. Brigita maličká, slyšela kázání o utrpení Páně. Byla tím velice dojata. V noci poté viděla Ukřižovaného, jenž jí pravil: „Hle, takto se mnou jednali!” Dítě se tázalo: „Pane, kdo ti to udělal?” — „Ti, kteří mnou pohrdají a jsou neteční k mé lásce,” odpověděl Pán Ježíš. Od té doby nemohla sv. Brigita mysliti na utrpení Páně bez slz.

Taková bolest jest ovšem důkazem

zvláštní milosti a lásky Boží. Ale zase na-
prostá lhostejnost je projevem nevědo-
mosti nebo nevděčnosti nepochopitelné.

Kdyby všechno to utrpení Ježíše Krista
aspoň k něčemu bylo! Prostředník Boží
visí mezi nebem a zemí tak zmučený, tak
trpící... a tak lidstvu zbytečný! Co dě-
lati, abychom mu nahradili slávu, jež mu
náleží a již mu lidé odpírají? Milovati?
A čím, můj Bože, čím? Tím naším bídým
lidským srdcem?

Tím, co je nejubožejší, máme milovati
to, co je nejvznešenější! Tím, co je ze všeho
nejméně šlechetné, nejméně štědré, milo-
vati toho, jenž se nám tak štědře dává
v jesličkách, na kříži, při mši sv., ve svá-
tostech, v Církvi! Lze srdcem, které od-
počítává a odměňuje, milovati toho, jenž
nikdy nepočítal? Nicota lásky má milo-
vati Lásku samu? Zdá se to nemožné. Jak
lze soupeřiti s někým, kdo je mocný ne-
konečně? Je to mučednictví, chceme-li
dáti, a nemůžeme; chceme-li dáti mnoho,
a nemáme-li nic; dáváme-li stále jen tak
málo tomu, jenž je všechno!

Ovšem, nemusíme míti mnoho, aby-

chom mnoho mohli dáti. Ten, kdo má málo, ale dává všechno, dává mnoho.

Kdyby však duše aspoň dala bez zkracování to málo, co má! Ale ona se zná. Ví dobře, kolika nedbalostmi je potřísněn každý dlouhý den.

Jsou to sice poklesky jen malé, ale srdci milujícímu se tak protiví!

Potěšili bychom trpícího Krista Pána, kdybychom mu dali všechno. Ale víme, že se vymlouváme, lakotíme a že sebeláska se nikdy nevzdává. Právě to nás hluboce zarmucuje, že Bohu, jenž si zaslouží všechno, sloužíme s takovou troškou, a že ani tu mu nedáváme celou.

Bůh mučí svaté duše touto stálou úzkostí. Vkládá do jejich srdce tyto palčivé touhy jen proto, že mu to působí radost, má-li duše skutečně velkodušné mezi tolika nicotkami, které se mu protiví.

„Abych žila ustavičně v dokonalé lásce,” praví sv. Terezie Ježíškova, „zasvěcuji se, Bože můj, tvé milosrdné lásce v oběť zápalnou a prosím tě, abys mě stále stravoval a mou duši zaplavoval proudy své

nekonečné něhy, abych se stala mučednicí tvé lásky.

Až mě toto mučednictví připraví, bych se mohla objeviti před tebou, kéž způsobí konečně mou smrt a kéž se má duše ihned rozletí do věčného objetí tvé milosrdné lásky!

Toužím, Miláčku duše mé, obnovovati tuto svou oběť každým úderem svého srdce, až se konečně stín nachýlí a já tě budu směti tváří v tvář ujišťovati po celou věčnost o své lásce . . . Amen.”⁵⁸

Sv. Magdalena z Pazzis praví o sv. Aloisovi z Gonzagy: „Alois byl skrytý mučedník; neboť ten, kdo tě miluje, ó Bože, ví, že jsi tak veliký, tak nekonečně dobrý, a je to pro něho mučednictvím, vidí-li, že tě nemiluje tak, jak by si přál tě milovati, a že tvorové tě urážejí, místo aby tě milovali.”

Svatá duše však by toto mučednictví nezaměnila za nic na světě. Huysmans píše: „Oběti jsou bytosti trpící, ale jsou zároveň ze všech lidí nejšťastnější. Nabídnouti se na smír je tolik, jako nabídnouti

se k štěstí, neboť Pán Ježíš je povinen sobě samému, aby to, co se mu obětuje tak šlechetně, vrátil duši pokojem a štěstím.”

Jeden z těch, kdo nejlépe porozuměli a nejlépe vyjádřili, co to jest obětovati se z lásky, — P. Perreyve — praví: „Čím to, Spasiteli, že sotva jsem se dal na cestu křížovou, již slyším z tvých úst slova nevýslovně něžná?” Opravdu, sotva Kristus Pán řekl: „*Chce-li kdo za mnou přijíti, vezmi kříž svůj,*”⁵⁹ hned dodává: „*Jho mé je sladké a břímě mé je lehké.*”⁶⁰

„Ó Ježíši, ty ukládáš oběť, ale hned u-
menšuješ její trpkost svou něžnou láskou.
Ty prikazuješ sebezápor, ale působíš, že
duše, která se zřekla sebe samé, nalézá
víc pokladů, než kdyby se nebyla zřekla
ničeho. Ty nám poroučíš nésti každodenní
kříž, chceme-li jíti za tebou, ale měníš ten
kříž ve jho sladké a v břímě lehké. Ty se
spokojuješ naší dobrou vůlí, a odměňuješ
naše slabá úsilí překypující útěchou. Ne-
bojím se tvého kříže, vím, že v něm je ta-
jemství útěchy a síly pro život, v němž
musíme trpěti, ať chceme nebo ne. Neza-
mítej mě, ó dobrý Ježíši, a přijmi mě mezi

své smírné oběti, které jdouce za tebou na Kalvarii těží ze svých utrpení, a hořkosti životní proměňují v nevyčerpatelné bohatství.”

Můžeme lépe skončiti než touto vroucí, důvěrnou a pokornou modlitbou? Právě pokora projevuje a posvěcuje pravého ducha obětního. Ten, kdo se odhodlává nabídnouti se v oběť smírnou za spásu světa, je si jasně vědom své naprosté nemohoucnosti. Ví, že sám ze sebe dovede leda prchnouti, jakmile se ho bolest jen dotkne. A ten, kdo nejvíce dává, je si nejlépe vědom, jak nepatrnou cenu má to, co dává.

ZÁVĚR

Neměl jsem v úmyslu napsati úplné pojednání o smíru, ani ne učenou rozpravu. Pokusil jsem se jen ukázati, které místo by myšlenka smíru měla zaujímati v životě a v mysli každého křesťana. V naší době se mnoho duší kloní k smíru, ale nejsouce dosti poučeny, váhají, tápou. Rád bych tímto dílkem duše probudil, poučil, nebo je povzbudil k další horlivosti.

Snad se někomu bude zdáti, že uvádím něco jen schematicky, neúplně, na některých místech že se věci jen poněkud dotýkám. Ale nám nenáleží zkoumati hloubku činnosti Boží, pronikati tajemství Královo, ani usnadňovati pochopení, jak se Bůh sdílí s dušemi vyvolenými. K tomu je potřebí autority, praktické askese a mystiky a ještě něčeho víc, co my nemáme. Vím tedy lépe než kdo jiný, co chybí této knížce, aby byla tím, co by snad si bylo možno přát.

Ale ačkoli je tato práce tak nedokonalá, Bůh jí může použít, chce-li, k své oslavě. Vždyť používá někdy prostředků na pohled nepatrných, aby došel svých cílů. A zde je cíl tak vznešený: dáti božskému Srdci Ježíšovu, po čem touží, jak se Kristus Pán vyjádřil k sv. Marketě Marii: „Hledám pro své srdce oběť, jež by byla ochotna ponechati se zcela mým nejsvětějším úmyslům.”

DODATEK

ENCYKLIKA JEHO SVATOSTI PIA XI. O SMÍRU, JÍMŽ JSME VŠICHNI POVINNI NEJSV. SRDCI JEŽÍŠOVU

(8. května 1928:
„MISERENTISSIMUS REDEMPTOR”)

Ctihodným bratřím patriarchům, primasům, arcibiskupům, biskupům a jiným místním ordinářům, kteří jsou v míru a ve spojení s Apoštolskou Stolicí,

PAPEŽ PIUS XI.

Ctihodní bratří!

Pozdrav a Apoštolské Požehnání!

Nejmilosrdnější Vykupitel náš, když vykoupil lidské pokolení na dřevě kříže, dříve než se odebral s tohoto světa k Otci, pravil svým sklíčeným apoštolům a učedníkům, aby je potěšil: „Aj, já jsem s vámi po všechny

dni až do skonání světa!”¹ Tato slova jsou vpravdě plná útěchy a zdrojem veškeré naděje a jistoty. Právě proto, ctihodní bratří, nám tanou na mysli vždy, kdykoli jako nejvyšší pastýř patříme na celou lidskou rodinu, jež trpí tolika těžkými bédami, a na Církev neustále napadanou a tupenou. Jak toto božské přislíbení skleslou mysl apoštolů kdysi povzbudilo, vznítilo a rozohnilo, aby rozsévali símě evangelické nauky po celém světě, tak i později vedlo Církev k vítězství proti mocnostem pekelným. Jistě, vždycky byl Ježíš Kristus se svou Církví; patrně však jí přispíval svou mocnou pomocí tehdy, když byla sevřena nebezpečími a nepřáteli velice mocnými, a jeho božská Moudrost, jež „sahá mocně od konce (vesmíru) do konce a řídí všecko líbezně”,² posílá jí léky podle dob a podle poměrů.

Ale nebyla „zkrácena ruka Hospodina”³ ani v novější době, když se vloudil a daleko široko se rozšířil blud, takže povstala obava, že vyschnou na světě prameny křesťanského života, jakmile se lidé odloučí od láskyplného styku s Bohem.

Mnoho křesťanských duší snad nezná stesků, které Ježíš pronesl k sv. Markétě Marii Alacoque, ani neví, čeho Pán od lidí očekává a si přeje k jejich spáse, mnoho křesťanů pak toho nedbá. Proto jsme, cti-hodní bratří, uznali za vhodné promluvit k Vám o smíru, který jsme povinni poskytovat božskému Srdci za urážky jemu způsobené, aby každý z Vás své věřící pečlivě o tom poučil a povzbudil je, aby vše to plnili.

Ze všech důkazů nekonečné dobroty našeho Vykupitele dojíhá nejvíce to, že, když ochladla láska věřících, zavedla Láska Boží zvláštní kult k sobě samé a že se bohatství lásky Kristovy lidstvu otevřelo v úctě k nej-světějšímu Srdci Ježíšovu, „v němž jsou skryty všechny poklady moudrosti a vědomosti”.⁴ Neboť jako kdysi chtěl Bůh, aby lidskému pokolení, když vycházelo z archy Noemovy, se objevila na obloze „duha jako znamení úmluvy”,⁵ tak i v novém věku, zmítaném bludařstvím ze všech nej-nebezpečnějším, — jansenismem, jenž je nepřitelem lásky Boží a svatosti, poněvadž hlásá Boha ne jako milujícího otce, nýbrž

jako nesmířlivého Soudce, — ukázal dobrotivý Pán Ježíš všemu lidstvu své nejsvětější Srdce jako záruku míru a lásky a zajistil mu naprosté vítězství v boji.

Proto právem neváhal tvrditi náš předchůdce Lev XIII. v své encyklice *Annum sacrum* podivuje se, jak veliký význam má úcta k božskému Srdci pro naši dobu: „Když byla prvotní Církev sevřena jhem césarů, objevil se mladému císaři vysoko na nebi Kříž na znamení brzkého skvělého vítězství. Tak vidíme i nyní příznivé a božské znamení: nejsvětější Srdce Ježíšovo, nad nímž jest kříž zářící v plamelech. V toto božské Srdce musíme skládati všechnu svou naději, od něho musíme vyprošovati a očekávati spásu lidstva.”

A jistě právem, ctihodní bratří. Vždyť v tomto oblažujícím znamení a ve zbožnosti, jež z něho prýští, je všechna podstata náboženství a vzor života dokonalého. Vždyť tato pobožnost přivádí mysl snadno k tomu, aby Ježíše Krista více poznávala, a srdce, aby jej vroucněji milovalo a následovalo. Proto se nesmí nikdo diviti, že naši předchůdcové tuto osvěd-

čenou pobožnost vždycky chránili před snižujícími útoky, ji velebili a doporučovali podle potřeb doby a podle poměrů. Řízením Božím pak se rozmáhala úcta a láska věřících k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. Všude vznikala zbožná sdružení, jejichž cílem bylo šířiti úctu k božskému Srdci; vznikl i krásný zvyk, že po celém světě přijímají věřící podle přání Ježíše Krista na první pátek v měsíci Tělo Páně.

Mezi všemi projevy úcty k božskému Srdci vyniká zasvěcení, jímž Srdci Páně obětujeme sebe a vše, co jsme a máme, splácejíce mu tím věčnou jeho lásku. Božský Spasitel zjevil sv. žačce svého Srdce Marketě Marii, jak velice si přeje, bychom se mu tak zasvěcovali; přeje si toho, ne že má na to právo, ale že nás nesmírně miluje. Sv. Marketa Marie se svým duchovním vůdcem P. Claudiem de la Colombière se mu takto zasvětila první.

Později se mu tak zasvěcovaly jednotlivé osoby, potom rodiny, sdružení, konečně i úřady, města, státy. Dříve a také za naší doby dospěli jsme úskoky nevěry tak daleko, že se upírá Ježíši Kristu nad-

vláda a veřejně se prohlašuje boj proti Církvi. Byly vydány zákony, které odporují právu božskému i přirozenému. Na sjezdech a na schůzích se hlásá: „Nechceme, aby tento kraloval nad námi!”⁶ Proti tomu však se ozval jednotný hlas těch, kdo jsou zasvěceni nejsvětějšímu Srdci Páně, těch, kdo chtějí Kristu zajistiti slávu a uhájiti jeho práva: „Kristus musí kralovati!”⁷ a „Přijď království tvé!” Blahodárným důsledkem toho bylo, že celé pokolení lidské, jež přirozeným právem náleží Kristu, „v němž je spojeno vše, co jest na nebi i co je na zemi”,⁸ bylo na počátku tohoto století zasvěceno naším předchůdcem blahé paměti Lvem XIII. nejsvětějšímu Srdci za nadšeného souhlasu veškerého křesťanského světa.

Jak pravíme v své encyklice *Quas primas*, doplnili jsme s pomocí Boží na přečetná přání a na žádost mnoha biskupů a věřících tento milý a radostný čin a ustanovili jsme na konci milostivého léta svátek Ježíše Krista Krále pro celý křesťanský svět. Učinivše to, prohlásili jsme netoliko nejvyšší vládu Kristovu nad celým svě-

tem, nad rodinou a společností i nad jednotlivci, nýbrž již tehdy okusili jsme radosti tohoto požehnaného dne, kdy celý svět se rád a ochotně podrobí nejsladší vládě Krista Krále. Proto jsme tehdy nařídili, aby o tomto novém svátku se každého roku obnovovalo zasvěcení celého pokolení lidského, aby z toho zasvěcení plynul užitek tím jistější a bohatší a aby všichni národové v křesťanské lásce a v míru se sjednotili v Srdci Krále králů a Pána vládců.

Ke všem těm pobožnostem, zpečetěným slavností Krista Krále, hlavně k tomu zasvěcení, pro duše tak plodnému, musí se však připojiti ještě něco jiného. Jest to úkon spravedlivého zadostučinění neboli smíru, jež máme podávati nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu. A o tom s Vámi, ctihodní bratří, pojednáme poněkud podrobněji.

Při zasvěcení jde zajisté především a hlavně o to, abychom jako tvorové spláceli Tvůrci lásku *láskou*. Z toho však nutně plyne, že, jestliže nestvořená Láska byla zapomenutostí zanedbána, nebo dostalo-li

se jí urážek, musí se bezpráví takto učiněné napravit. Tomu se říká *smír*.

K obému, k lásce i k smíru, nás pobádají tytéž pohnutky. K smíru však nás zavazuje mnohem mocnější důvod spravedlnosti a lásky. Důvod *spravedlnosti*: Urážky, způsobené Bohu našimi hříchy, musejí býti odčiněny, porušený řád musí býti pokáním obnoven. Důvod *lásky*: Chceme míti soucit s Pánem Ježíšem nasyceným potupou a trpícím a poněkud ho potěšovati podle svých slabých sil. Jsme všichni hříšníci a obtíženi mnoha vinami. Musíme se ovšem klaněti jeho nejvyšší Velebnosti, uznávati modlitbou jeho nejvyšší vládu, vděčně velebiti jeho nekonečnou štědrost. Ale taková úcta Bohu prokazovaná ještě nestačí. Jako spravedlivého soudce musíme Boha usmiřovati „za své nesčetné hříchy, chyby a nedbalosti” *Zasvěcením* se obětujeme a zasvěcujeme Bohu a stáváme se svatým lidem Božím, vždyť svatost a vytrvalost náleží podle učení sv. Tomáše Akvinského k podstatě zasvěcení. K tomu se musí připojiti *smír*, který úplně vyhlazuje naše

hříchy, aby nejsvětější a nejspravedlivější Bůh nezavrhl naši nehodnost a nezamítl naši oběť, nýbrž aby ji přijal milostivě.

Povinnost smíru má celé pokolení lidské, poněvadž podle křesťanskokatolické nauky celé pokolení lidské bylo pobídném pádu Adamově poskvrněno dědičným hříchem, porušeno, podrobno zlé žádostivosti, a mělo býti na věky zavrženo.

Pýcha naší doby to nechce ovšem uznati. Obnovuje starý blud Pelagiův, že dobrota je vrozena lidské přirozenosti, jež vlastní silou spěje k dokonalosti větší a větší. Ale tyto nepravé výmysly lidské pýchy odsuzuje apoštol, připomínaje nám, že „jsme od přirozenosti dítkami hněvu“.⁹ A skutečně, již od počátku lidé poněkud poznávali všeobecnou povinnost smíru a vedeni přirozeným pudem snažili se Boha usmiřovati i oběťmi veřejnými.

Ale žádná stvořená síla by nebyla s to, aby učinila zadost za lidské zločiny, kdyby Syn Boží nebyl na smír přijal lidskou přirozenost. Řekl to sám božský Spasitel ústy Žalmistovými: „Obětí (krvavých) ani darů jsi nechtěl, ale tělo připravil jsi mi;

oběti zápalné a záhříšné nelíbily se tobě. Tu jsem řekl: Hle, přicházím.”¹⁰ A skutečně. „Vpravdě, bolesti naše vzal na sebe, ano, co my jsme trpět měli, on snášel; byl raněn pro hříchy naše, roztlučen byl pro nepravosti naše”¹¹ a „vznesl naše hříchy sám na svém těle na dřevo”,¹² „smazal úpis, (záležející) v ustanoveních, který proti nám svědčil, který nám byl na odpor; i jej odstranil přibiv ho na kříž”,¹³ abychom „odumrouce hříchům, žili spravedlnosti”.¹⁴

Ačkoli tedy plodné vykoupení Kristovo nám „odpustilo všechny hříchy“,¹⁵ přece božská Moudrost podivuhodně rozhodla, že „na našem těle se má vyplnit, co zůstává z utrpení Kristova pro jeho tělo, jímž jest Církev”.¹⁶ Proto můžeme, ano máme k chválám a k smíru, „které Kristus jménem hříšníků přináší Bohu“, připojiti své vlastní chvály a svůj vlastní smír. Vždy však si při tom musíme býti vědomi, že veškerá hodnota smíru závisí jedině na krvavé oběti Kristově, která se ustavičně obnovuje nekrvavým způsobem na našich oltářích. Jest to „jedna a táž oběť,

týž obětující kněz jako na kříži, jen způsob obětování je rozdílný”.¹⁷ Proto se má s touto vznešenou obětí eucharistickou spojovati oběť kněží i oběť ostatních věřících, aby i oni se obětovali „v oběť živou, svatou, Bohu libou”.¹⁸

Proto sv. Cyprián neváhá tvrditi, že „oběť Páně se neslaví s náležitým posvěcením, není-li náš dar skutečnou obětí, není-li totiž spojen s utrpením”.¹⁹ Proto nás napomíná Apoštol, abychom „nosíce mrtvení Ježíše na svém těle”²⁰ a „s Kristem pohřbeni jsouce skrze křest ve smrt”,²¹ netoliko „ukřižovali tělo své s vášněmi a žádostmi”,²² „uniknuvše té zkáze, která jest ve světě skrze zlou žádostivost”,²³ nýbrž i aby „život Ježíšův se zjevil na těle našem”²⁴ a my účastni jsouce jeho věčného kněžství „abychom přinášeli dary a oběti za hříchy”.²⁵ Neboť tajemství toho kněžství a povinnosti smíru a oběti nejsou účastni toliko ti, kteří slouží našemu Veleknězi Ježíši Kristu jako sluhové, když se obětuje Bohu „oběť čistá na každém místě od východu až na západ”,²⁶ nýbrž všichni křesťané, jež apoštol právem na-

zývá „rodem vyvoleným, královským kněžstvem, národem svatým, lidem vlastnickým”,²⁷ mají „obětovati jak za sebe, tak za hříchy celého pokolení lidského”²⁸ skoro právě tak jako kněz nebo velekněz, který „jsa brán z lidí ustanovuje se pro lidi ve věcech, které se vztahují k Bohu”.²⁹

Čím dokonaleji se bude tedy podobati náš dar a naše oběť oběti Páně, to jest, čím více obětujeme svou sebelásku, své vášně, čím více křižujeme své tělo tajemným křižováním, o němž mluví Apoštol, tím hojnější ovoce přinese smír nám i našim bližním. Mezi věřícími a Kristem jest totiž podivuhodné spojení jako mezi hlavou a ostatními údy těla. Právě tak tajemným obcováním svatých, které vyznáváme v svém katolickém „Věřím v Boha”, jsou lidé a národové spojeni nejen mezi sebou, nýbrž i „s Kristem, jenž jest hlavou a z něhož celé tělo, jsouc spojováno a svazováno každým svazem služebným podle působivosti v míře jednoho každého údu, běře vzrůst svůj k vzdělání svému v lásce”.³⁰ Toho žádal sám Prostředník mezi Bohem a lidmi Ježíš Kristus krátce před

svou smrtí: „Aby byli jedno, jakož i my jedno jsme: já v nich a ty ve mně, aby byli v jednotě dokonalé”.³¹

A jako zasvěcení jednotu s Kristem vyznává a posiluje, tak smír tuto jednotu začíná, od vin očišťuje, zdokonaluje ji podílem v utrpení Kristově a dokonává ji obětí za spolubratry. To bylo jistě též úmyslem milosrdného Spasitele, když nám zjevil své Srdce s odznakem svého utrpení v plamenech lásky, abychom totiž odmítli nekonečnou zlobu hříchu a žasnouce nad nekonečnou láskou Vykupitelovou, hřích tím více nenáviděli a lásku vroucněji milovali.

Vpravdě duch smíru byl vždy nejvíce zdůrazňován v pobožnosti k nejsvětějšímu Srdci Ježíšovu a nejlépe se shoduje se vznikem, s povahou, s účinností a s úkony této pobožnosti. Tomu nás učí dějiny i skutečnost, svatá liturgie i listy Velekněží. Když se Pán Ježíš zjevil sv. Marketě Marii, projevil jí velikost své lásky a posteskl si bolestně na množství přetěžkých urážek nevděčných lidí. Kéž by jeho slova nikdy nevymizela ze srdcí lidských! Pra-

vil: „Viz toto Srdce, které lidi tak milovalo a tolika dobrodiními je zahrnulo! Za jeho nesmírnou lásku dostává se mu jen nevděku, potupy, a to i od těch lidí, kteří jsou mu povinni zvláštní láskou.” Na smír za tyto urážky doporučil mimo jiné velmi důrazně, aby věřící přistupovali k stolu Páně s úmyslem usmiřovati jeho božské Srdce tak zvaným smírným sv. přijímáním. Doporučoval, aby po celou hodinu se věnovali modlitbě a úkonům smíru. Této pobožnosti se výstižně říká „svatá hodina”. Tyto zbožné úkony Církve sv. netoliko schválila, ale také je obohatila hojnými duchovními výsadami.

Ale kterak můžeme těmito smírnými úkony potěšovati Krista, když přece vládne v nebeské blaženosti? Odpovídáme velmi vhodnými slovy sv. Augustina: „Milující duše chápe, co pravím.”³²

Duše, vpravdě zanícená láskou Boží, přemýšlejíc o dobách minulých, vidí Ježíše, trpícího za lidstvo, sklíčeného smutkem a úzkostí v největších bolestech „pro nás lidi a pro naši spásu” a stísněného, ano „roztlučeného pro nepravosti naše”.³³

uzdravujícího nás svou mdlou. Vše to je zajisté pravda, neboť lidské hříchy a zločiny všech dob byly příčinou smrti Syna Božího. Tytéž hříchy by přinesly Kristu tutéž smrt, s týmiž úzkostmi a bolestmi, neboť každý hřích svým způsobem obnovuje utrpení Páně, „poněvadž Syna Božího si znova křížují a v posměch vydávají”.³⁴ Naše hříchy, ač v budoucnosti, Kristus předvídal; pro ně byla jeho duše smutna až k smrti. Náš smír předvídal rovněž. Kdo by pochyboval, že i to mu bylo poněkud útěchou již tehdy, „když se mu ukázal anděl s nebe,”³⁵ aby potěšil jeho Srdce, stísněné hrůzou a úzkostmi? Tak i nyní můžeme, ano musíme — podivuhodně a přece pravdivě — potěšovati jeho nejsvětější Srdce, urážené ustavičně hříchy nevděčných lidí. Tak čteme i v svaté liturgii, i Kristus sám si stěžuje ústy Žalmistovými, že jest opuštěn od svých přátel: „Mé Srdce bylo nasyceno pohanami a bídou; čekal jsem, kdo by trpěl se mnou, a nebylo nikoho, a kdo by mě potěšil, a nenalezl jsem.”³⁶

K tomu ještě se smírné utrpení Ježíše

Krista v jeho mystickém těle — v Církvi — obnovuje, takřka pokračuje a dokonává. Neboť, abychom opět užili slov sv. Augustina: „Kristus trpěl všechno, co měl trpěti. Jeho utrpení nechybí nic. Utrpení jest tedy dokonáno, ale v hlavě. Zbývá ještě utrpení Kristovo v těle.”³⁷ Totéž ráčil Ježíš Kristus též prohlásiti k Šavlovi, „jenž ještě soptil vraždou i hrozbou proti učedníkům Páně”,³⁸ pravě: „Já jsem Ježíš, jehož ty pronásleduješ”³⁹ Tím zřejmě naznačil, že pronásledování Církve se dotýká bolestně jeho samého, jakožto její božské hlavy. Plným právem žádá tudíž Kristus, trpící ještě v svém těle mystickém, abychom se spojili s jeho smírným utrpením. Toho vyžaduje i naše jednota s ním. Neboť když „jsme tělem Kristovým a údy jeho podle údělu”,⁴⁰ je nutno, aby „údy trpěly všechno, co trpí hlava”.⁴¹

Každý, kdo pozoruje svět, „ležící v zlobohu”,⁴² ví, jak nutný je smír hlavně v naší době. Odevšad slyšíme úpění národů, jejichž králové nebo vlády povstali a spikli se proti Pánu a proti jeho svaté Církvi.⁴³ Vidíme, jak v státech jsou rušena práva

božská i lidská, chrámy jsou bořeny, řeholníci i řeholnice jsou vyháněni ze svých klášterů, vězněni, trpí hlad a jsou zahrnováni potupami. Zástupy hochů a dívek jsou loupeny svaté Matce Církvi, nuceny, aby zapřely Krista a jemu zlořečily a jsou sváděny k nejhorším nemravnostem. Všechn křesťanský lid je štván, utiskován, v ustavičném nebezpečí odpadu od víry nebo kruté smrti. Jsou to zajisté věci tak smutné, že by se podle nich mohlo souditi na „počátky bolesti“, které „zaviní člověk hříchu, jenž se bude protivit a povyšovat proti všemu, co slove bohem aneb čemu se vzdává pocta božská“.⁴⁴

Neméně litovati jest, ctihodní bratří, toho, že i mezi věřícími, očištěnými křtem v krvi Beránka neporušeného a zahrnutými milostí, jsou lidé ve všech vrstvách, kteří jsou úžasně nevědomí ve věcech božských a dali se svést hludným učením. Žijí v hříchu daleko od příbytku Otce, beze světla pravé víry, bez radostné naděje v budoucí blaženost, bez dobrodiní a bez síly, která prýští z lásky, takže možno o nich říci, že jsou pohrou-

ženi v temnotách a v stínu smrti. Mimo to se u nich rozmáhá neúcta ke křesťanské nauce a k zděděné tradici, jimiž se sytí křesťanský život a hájí svatost manželství. Výchova mládeže se zanedbává nebo je příliš změkčilá. Ano, upírá se Církvi i právo vychovávat mládež křesťansky. Je to k pláči, jak se v životě a u žen zvláště v oděvu zapomíná na křesťanský stud. Přeceňují se věci časné, lidé touží nesmírně po hodnostech a po malicherné slávě světské, neváží si žádné autority ani slova Božího, a tím se otrásá i víra a vydává v největší nebezpečí.

Všechna tato zla dovršuje nedbalost a lenivost těch, kteří jako spící a bázlivi apoštolé, slabí ve víře, bídne opouštějí Krista, zahrnutého utrpením nebo napaďaného pochopy satanovými, a zrada těch, kteří jako zrádce Jidáš opovážlivě a svatokrádežně přistupují k oltáři Páně nebo přebíhají k nepřátelům. Mimovolně nám napadá, že snad již přicházejí doby, o nichž předpověděl Ježíš Kristus: „A poněvadž se rozmnoží nepravost, ustydne láska mnohých.“⁴⁵

Kdo to s vírou a zbožně uváží, musí v horoucí lásce k trpícímu Kristu usmiřovati horlivěji za hříchy své i cizí, rozšiřovati slávu Kristovu a pracovati o věčnou spásu duší. A jistě můžeme užití slov Apoštola, i když mluvíme o době současné: „Kde se však rozhojnil hřích, tam se rozhojnila nad míru i milost.“⁴⁶ Vpravdě se špatnost lidská velice rozmohla, ale také se vzmáhá přispěním Ducha svatého množství věřících obojího pohlaví, kteří se snaží dobrovolně usmiřovati božské Srdce za četné urážky, jichž se mu dostává, a nebojí se ani obětovati sebe samy v oběť smírnou. Jestliže si kdo s láskou promyslí to, co jsme nyní řekli, a jestliže si to zapamatuje, bude se hroziti nejen každého hříchu jako největšího zla, nýbrž ponechá se celý vůli Boží. Vzchopí se, aby usmiřoval porušenou čest velebnosti Boží ustavičnou modlitbou a zvláště dobrovolným pokáním a trpělivostí ve všech zkouškách, které naň přijdou, a konečně celým svým životem pod vlivem myšlenky smíru.

A tak povstaly četné kongregace muž-

ské i ženské, které si umínily býti Pánu Ježíši dnem i nocí v radostné ochotě jaksi andělem útěchy v Getsemanech. Tak povstala četná sdružení, schválená Svatou Stolicí, obdařená odpustky, jejichž účelem jest rovněž smír, který božskému Spasiteli podávají zbožnými úkony a ctnostným životem. Proto se také pořádají slavné smírné pobožnosti, které konávají nejen jednotlivci, nýbrž i farnosti, diecése a města.

Ctihodní bratří! Slavnostní zasvěcení božskému Srdci vzniklo ze skrovných počátků, ale rozšiřovalo se čím dál tím více, a žádoucího lesku nabylo naším potvrzením. Tak si též vroucně přejeme, aby smír, zaváděný a šířený už ode dávna, měl slavnostní pečeť naší apoštolské autority, aby se stal všeobecným a byl poskytován veškerým lidem katolickým. *Proto ustanovujeme a nařizujeme, aby po všechna léta o svátku nejsvětějšího Srdce Ježíšova ve všech chrámech na světě se konávala smírná modlitba, kterou připojujeme k Encyklice, modlitba k našemu nejmilejšímu Vykupiteli, abychom jí usmiřovali*

jeho božské Srdce za své viny a znovu prohlásili práva Ježíše Krista, nejvyššího Krále a nejdražšího Pána.

Nelze pochybovati, ctihodní bratří, že z této pobožnosti, obnovené a rozšířené po celé Církvi, vzejdou četná a znamenitá dobra jak pro jednotlivce, tak pro církevní sdružení soukromá i veřejná. Vždyť Ježíš Kristus sám slíbil sv. Marketě Marii, že „všechny ctitele svého božského Srdce zahrne přehojnými milostmi” Hříšníci pak, vidouce, „koho bodli”,⁴⁷ a pohnuti nářkem a úpěním veškeré Církve, budou litovati urážek, způsobených nejvyššímu Králi a „povšimnou si toho”,⁴⁸ aby snad, zatvrdivše se v hříchu, neplakali příliš pozdě a již bez užitku nad ním, až uvidí toho, jehož urazili, „přicházeti v oblacích nebeských”.⁴⁹

Spravedliví pak stanou se ještě spravedlivějšími a světějšími, věnují se s novým zápalem službě svého Krále; jehož vidí tak pohrdaného, potíraného, tak nenáviděného, a vzroste v nich především horlivost o záchranu duší, když budou rozjímati o stesku božského Beránka o-

bětního: „Jaký užitek je z krve mé?“⁵⁰ a zároveň o radosti nejsvětějšího Srdce „nad hříšníkem pokání činícím“.⁵¹ Po tom jedině vroucně toužíme, v to jedině doufáme, aby spravedlivý Bůh, jenž by pro deset spravedlivých byl odpustil Sodomě, ještě milosrdnějším byl k veškerému lidstvu. Kéž by se Církvi, jež jsouc spojena s Kristem, svým Prostředníkem a Hlavou, zastupuje v modlitbě všechno lidstvo, dostalo na pokorné prosby toho štěstí, že by Boha usmířila! Kéž přesvatá Panna a Matka Boží shlédne milostivě na naše přání a na naše touhy! Ona nám Ježíše Krista Vykupitele porodila, živila a na kříži obětovala jako oběť za nás! Pro své tajemné spojení s Kristem a s jeho jedinečnou milostí se stala a sluje „Prostřednicí našeho smíření s Bohem.“ Důvěřující v její přímluvu u Ježíše, jenž „jsa jediným prostředníkem mezi Bohem a lidmi“,⁵² si ráčil vyvoliti svou Matku za orodovnici hříšníků, za rozdatelku a prostřednici milostí, udělujeme Vám, ctihodní bratří, a celému stádcí svěřenému Vaší péči apoštolské požehnání.

Dáno v Římě u sv. Petra 8. května 1928
v sedmém roce našeho pontifikátu.

Pius PP. XI.

SMÍRNÁ MODLITBA K NEJSVĚTĚJŠÍMU SRDCI JEŽÍŠOVU

Ó nejsladší Ježíši, tvá láska se rozlévá jakomohutný proud na lidstvo, jež ji splácí největším nevděkem, když na tebe tak zapomíná, tebe zanedbává, tebou pohrdá. Hle, zde klečíme před tvým oltářem, abychom zvláštní poctou nahradili velikou nevšímavost a všechny urážky, kterých zakouší od lidí tvé milující Srdce.

Ale víme, že i my jsme se prohřešili podobně. Litujeme toho bolestně, prosíme nejprve, aby ses nad námi smiloval. Jsme ochotni dobrovolným pokáním napravit hříchy těch, kteří zbloudivše s pravé cesty buď se zatvrzují v své nevěrnosti a nechtějí následovati tebe, svého Pastýře a Vůdce, anebo zrušivše věrolomně svůj křestní slib, odvrhli sladké jho tvého zákona.

Oplakávající tyto hříchy máme upřím-

nou vůli usmiřovati tě za ně za všechny a za každý jednotlivý hřích, zvláště za nemravný život a za necudný oděv, za hanebné nástrahy nevinným duším, za zne-
svěcování dnů svátečních, za rouhání proti tobě a proti tvým svatým, za útoky na tvého náměstka a na veškeré kněžstvo, za nedbalost k tvé předrahé Svátosti lásky, za zneuctívání velebné Svátosti hroznými svatokrádežemi a konečně za veřejné zločiny národů, kteří urážejí práva a učitelský úřad Církve tebou založené.

Kéž bychom mohli smýti ty zločiny svou vlastní krví! Abychom však za urážky tvé božské Velebnosti poskytli aspoň nějakou náhradu, obětujeme ti to zadostučinění, které jsi sám kdysi dal Otci nebeskému na kříži a které denně obnovuješ na oltářích; spojujeme je s veškerým smírem tvé přesvaté Matky Panny Marie a všech svatých i všech zbožných věřících.

Zhřešili jsme všichni a nedbali jsme tvé preveliké lásky. Slibujeme ti z celého srdce, že to s tvou milostí všemožně napravíme pevnou věrou, mravným životem a svědomitým zachováváním příkázání tvého

evangelia, především přikázání lásky. Přičiníme se též ze všech sil, abychom zamézili další urážky tvé božské Velebnosti a přivedli k tobě conejvíce bloudících duší.

Přijmi, ó nejdobrotivější Ježíši, na přímluvu blahoslavené Panny Marie Smířitelky tento náš dobrovolný úkon smíru! Uděl nám milost, abychom ti vytrvale, věrně a oddaně sloužili až do smrti a jednou se všichni dostali do své Vlasti, kde s Otcem a s Duchem svatým žiješ a kraluješ Bůh na věky věků. Amen.

C. J. A. et R.!

POZNÁMKY

KNIHA PRVNÍ

1. Kolos. 1, 18.
2. Jan 15, 5.
3. Kapka vody se nepožaduje k tomu, aby oběť mše sv. byla platná, nýbrž jen k tomu, aby byla dovolená.
4. Kolos. 1, 24.
5. Řím. 12, 1. — J. Peyré shrnuje tuto nauku apoštolovu takto: „*Zemřeli jste a život váš je skryt s Kristem v Bohu.*“ Kolos. 3, 3. Křtem svatým je křesťan ponořen v smrt Kristovu, je naočkován na umírajícího Krista, je spojen s Kristem v tom úkonu, jímž nás Kristus zachraňuje. Nám se to zdá vyjádřeno velmi realisticky, ale sv. apoštolu se zdá, že to ještě dosti nepřiléhá, a hledá ještě jiné výrazy nezvyklé, jichž nelze přeložiti a jež se snaží jakž takž napodobiti autor Vulgaty. Tak na př. „*trpěti s Kristem*“, „*býti s Kristem ukřižovánu*“ a j. Zaměňuje přívlastky, zakládající se na skutečné přítomnosti, kterou první Církev se nebála vyjádřiti slovy: „*Christianus alter Christus.*“ Je to tajemná totožnost, která dává křesťanu nejněslýchanější výsady, ukládajíc mu příslušné povinnosti.“ L' intelligence de la Croix.
6. 1. Kor. 2, 2.
7. Nežijí bohužel křesťané většinou tak, jako by se řídili tímto programem? Claudius Lefilleul

tepe ironicky takové jednání a píše: „V poslední chvíli se nám vrátíte jako mnoho jiných. Budete vzpomínati na dobrotu Boží. A Pán Bůh je tak dobrý, že se v svých výpočtech třeba nezklamete a že vás v posledním okamžiku přijme za jedinou slzičku lítosti — „*per una lagrimetta*“, jak dí Dante. Ale je to naprosto jisté? A především, prosím vás, je to vpravdě mužné, vpravdě sebevědomé, takto si vymáhati věčnost? Je to čestné, přinést tomu Bohu, jenž vám dal již zde na světě tolik velkých radostí, — a byl by vám jich dal nekonečně víc a hlubších, kdybyste byli věřili, — Bohu, jenž vás chce zahrnovati milostí po celou věčnost, nebudete-li mu překážeti, — je to čestné, dáti tomu Bohu toliko souhlas hasnouceho ducha, lítost zmírající vůle a almužnu posledního vzdechu?“

8. Mat. 10, 24.

9. Mat. 25, 21.

10. „Kristus musil trpěti a tak vjíti do slávy své.“ — Luk. 24, 26.

11. Jar. Ovečka T. J., Duchovní cvičení sv. Ignáce z Loyoly. Nákladem Hlasů Svatohostýnských 1921.

12. Luk. 3, 3. — Mar. 1, 4.

13. Mat. 3, 2.

14. Jan 1, 23.

15. Mat. 3, 7, 8, 10, 12.

16. Mat. 4, 17.

17. Luk, 3, 11.

18. Luk. 12, 22.

19. Luk. 6, 24; 11, 42—52; Mat. 5, 4—11; 16, 24.
20. Jan 1, 14.
21. Ž. 39, 7, 8.
22. Mat. 5, 3, 11.
23. Luk. 9, 58.
24. Jan 1, 29.

25. To ovšem nikterak neodnímá přirozeného strachu z utrpení. Božský Spasitel pravil svaté Terezii: „Dcero, žádáš mě o utrpení, a stěžuješ si, když ti je pošlu.” Dodal ovšem: „Ale já nevyslyším tvou přirozenost, nýbrž tvou vůli.” Po všimněme si slova „tvou vůli”! Pravá zbožnost, zvláště zbožnost smírná, není v citu. Přáli bychom si, aby tato poznámka byla na každé stránce této knihy.

26. Jan 12, 13; 19, 5; 1, 19.
27. Luk. 1, 38.
28. Luk. 12, 50.
29. 24. února 1858.
30. Amos 8, 11—12.
31. Luk. 1, 79.
32. Jan 5, 1—7.

KNIHA DRUHÁ

33. Jer. 1, 14—16.
34. Jer. 5, 15—17.
35. Přísl. 14, 34.
36. Josue 7, 11—12.
37. Mat. 20, 6.
38. Ž. 67, 36.

39. O tomto úchvatném tajemství naší účasti v božském životě jedná kniha R. Plus, „Bůh v nás“. Český překlad vyšel v Edici Smíru, Přerov, Šířava 7, 1929. Str. 298. Cena 20 Kč.

40. Jan 3, 30.

41. Jan 11, 28.

42. Sv. Jana z Arku.

43. 1. Kor. 1, 18.

44. Mat. 16, 24.

45. Římský misál.

46. Tamtéž.

47. 1. Kor. 11, 26.

48. Násl. Krista IV, 8.

49. 1. Kor. 10, 18.

50. Gal. 5, 24.

51. Řím. 12, 1.

KNIHA TŘETÍ

52. Jerem. 1, 6.

53. V našich zemích náleží podle svých stanov a celým vnitřním zařízením božskému Srdci Páně v oběť smírnou kongregace sester *Neposkorněného Početí Panny Marie* s mateřincem v Přerově, Šířava 7 — a kongregace sester *Těšitelek Srdce Ježíšova* s mateřincem v Rajhradě.

54. Tato oběť ve formě slibu se jmenuje slib voliti dokonalejší. U toho, komu je dovoleno tento slib učiniti, se předpokládá vynikající čtnost, zdravý, praktický úsudek a duševní rovnováha. Jinak by tento slib mohl býti příčinou všech mož-

ných skrupulí nebo výstředností. Nikdo ovšem nesmí tento slib činiti bez výslovného dovolení zkušeného a osvíceného duchovního vůdce.

55. V tomto duchu se nabízejí na smír členové sdružení *smírných obětí*, jehož sekretariát je v Přerově na Mor., Šířava 7. Tam vyšla i příručka pro smírné oběti „Vrchol úcty k Srdci Ježíšovu” 1924. Stran 558. Cena 26 Kč.

56. Někdy se Spasitel spojuje vroucněji s některou duší, volaje ji k hlubšímu mystickému životu, svěřuje jí smírnou úlohu ještě intenzivnější. Ale to jsou krásné a vzácné výjimky. My můžeme býti hrdi, když nás Pán Bůh volá na obyčejnou smírnou cestu, která je skromnější a přístupnější.

57. Mat. 26, 38.

58. Odp. 300 dní po každé; plnomocné jednou za měsíc za obyčejných podmínek, modlíme-li se tu modlitbu po celý měsíc denně. V Římě v posv. sboru odp. 31. července 1923.

59. Mat. 16, 24.

60. Mat. 11, 30.

DODATEK

1. Mat. 28, 30.

2. Moudr. 8, 1.

3. Is. 59, 1.

4. Kolos. 2, 3.

5. Gen. 9, 14.

6. Luk. 19, 14.

7. 1. Kor. 15, 25.
8. Ef. 1, 10.
9. Ef. 2, 3.
10. Žid. 10, 5—7.
11. Is. 53, 4—5.
12. 1. Petr. 2, 54.
13. Kol. 2, 14.
14. 1. Petr. 2, 24.
15. Kol. 2, 13.
16. Kol. 1, 24.
17. Konc. trid. sess. 22, c. 2.
18. Řím. 12, 1.
19. Ep. 63, n. 381.
20. 2. Kor. 4, 10.
21. Řím. 6, 4.
22. Gal. 5, 24.
23. 2. Petr. 1, 4.
24. 2. Kor. 4, 10.
25. Žid. 5, 1.
26. Mal. 1, 11.
27. 1. Petr. 2, 9.
28. Žid. 5, 3.
29. Žid. 5, 1.
30. Ef. 4, 15—16.
31. Jan 17, 22—23.
32. In Joannis Evangelium, tract. 24.
33. Is. 53, 5.
34. Žid. 6, 6.
35. Luk. 22, 43.
36. Ž. 68, 21.
37. In Ps. 86.

38. Sk. ap. 9, 1.
39. Sk. ap. 9, 5.
40. 1. Kor, 12, 27.
41. 1. Kor. 12, 26.
42. Jan. 5, 19.
43. Sr. Ž. 2, 2.
44. 2. Thes. 2, 4.
45. Mat. 24. 12.
46. Řím. 5, 20.
47. Jan 19, 37.
48. Is. 46, 8.
49. Mat. 26, 64.
50. Ž. 19, 10.
51. Luk. 15, 7.
52. 1. Tim. 2, 5.

OBSAH

ÚVOD	7
------	---

KNIHA PRVNÍ

PROČ USMIŘOVATI?

I. Smír je základní povinnost křesťanská	9
II. Smír je výslovné přání Ježíše Krista	22
III. Smír je potřeba naší doby	37

KNIHA DRUHÁ

KDO MÁ USMIŘOVATI?

I. Duše křesťanská a smír	47
II. Duše řeholní a smír	60
III. Duše kněžská a smír	71

KNIHA TŘETÍ

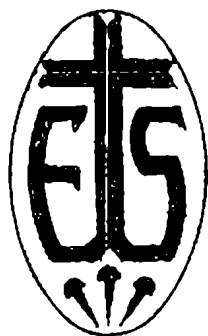
JAK USMIŘOVATI?

I. Jak usmiřovati v křesťanském životě obyčejném?	87
II. Jak usmiřovati v křesťanském životě dokonalém?	96

ZÁVĚR	109
-------	-----

POZNÁMKY	136
----------	-----

MYŠLENKA SMÍRU
PODLE
R. PLUS, L'IDÉE RÉPARATRICE
[UPRAVILY A VYDALY
SESTRY
NEPOSKVRN. POČETÍ P. MARIE
V PŘEROVĚ n. M.,
ŠÍŘAVA 7

VYTISKLA
SPOLEČENSKÁ KNIHTISKÁRNA
V PŘEROVĚ

Pro smírnou nověnu.

Božské Srdce Ježísovo
obětuji ti skrze bolest-
né Srdce Panny Marie
všechny modlitby, skut-
ky a útrapy dnešního
dne, v náhradu za uráž-
ky, kterých se ti dostá-
vá. Vše to ti obětuji na
úmysly, které máš ne-
ustále při své oběti na
oltáři.

(300 dní odpustků za
každý den nověny; 300
dní odp. za modlitbu
samu, plácnocné odp.
jednou v době nověny.)

Vzácné obětování

Věčný Otče, rač milos-
tivě přijmout v oběť
smírnou předrahou
krev a vodu božského
Srdce Ježísova za po-
třeby Církve sv. a na
usmíření hříchů světa a
budiž nám milostiv.

Amen.

*Zásvečná modlitba
smírných obětí*

Ejhle, přicházím! —
O nejsladší Jezíši, bož-
ský Beránku, ty se stále
na našich oltářích obě-
tuješ za spásu světa. S
tebou se spojuji, s te-
bou budu trpět, s tebou
se obětovati spolu s o-
statními smírnými obět-
mi. — Proto ti obětují
všechny tůkosti a utr-
pení, všechna pokorení
a všechny kříže, jež mi
posílá tvá božská Pro-
zřetelnost. — Obětují ti
vše to na též úmysl, s
kterým ty, božské Srd-
ce, obětuješ sebe samo.
Kež má nepatrná oběť
vyprosí hojné požehná-
ní sv. Cirkvi, katolic-
kému kněžství, naší
vlasti a ubohým hříš-
níkům! Rač tu oběť při-
jmeš z rukou své milé
Matky Panny Marie
spolu s bolestnými o-
běmi jejího neposkvr-
něného Srdce.

Amen.